

ALTERNATÍVA ■ KOMUNIKÁCIA ■ OBČANIA

Celoplošný prieskum absolventov vysokých škôl

Záverečná správa

Júl 2008

Toto dielo vzniklo ako súčasť projektu financovaného Európskou úniou v rámci Európskeho sociálneho fondu. Myšlienky zachytené v tomto dokumente sú výsledkom práce jeho autora/autorov. Zverejnené názory nemusia odzrkadľovať názor občianskeho združenia Alternatíva Komunikácia Občania ani partnerov projektu, inštitúcií zabezpečujúcich mechanizmus riadenia a kontroly ESF a inštitúcií Európskej únie.

"Európsky sociálny fond pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnateľnosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov".

Copyright (C) 2006-2008 Alternatíva Komunikácia Občania, LDP - Leadership Development Program a ostatní partneri projektu. Všetky práva vyhradené

Obsah

Úvod	3
Metodika prieskumu	6
Výsledky prieskumu	8
Charakteristika výskumnej vzorky	8
Spokojnosť absolventov s poskytnutým vzdelaním.....	14
Obsahová stránka poskytovaného vzdelania	20
Zapojenie externých odborníkov do vzdelávacieho procesu.....	31
Prístup vysokej školy k študentom	34
Súčasná situácia v oblasti komunikácie a spolupráce medzi absolventami a vysokou školou	37
Kluby absolventov	41
Závery a odporúčania.....	46

Úvod

Absolventské kluby (alumni clubs, alumni associations) sú spolky združujúce bývalých študentov vysokej školy. Ich poslaním je udržiavanie kontaktov medzi fakultou (univerzitou) a absolventmi.

Kým vo svete majú kluby absolventov svoju tradíciu a meno, na Slovensku o nich málokto vie. Najmä v Spojených štátoch amerických a Veľkej Británii majú alumni kluby svoju dlhoročnú tradíciu. Tieto združenia majú určitú prestíž, ako štúdium na jednotlivých univerzitách, preto aj členstvo v absolventských kluboch je vecou hrdosti a prestíže. Aj pre tieto dôvody, a možno aj pre ochotu a nadšenie Američanov patriť niekam a byť členom rôznych organizácií, vyvíjajú kluby absolventov pestrú ponuku aktivít a služieb a majú širokú členskú základňu.

Podobne je to aj v prípade absolventských klubov vo Veľkej Británii. Absolventské kluby majú dlhodobú históriu a tradíciu, paleta služieb poskytovaných týmito klubmi je prispôbená na miestne pomery a zvyklosti.

Na našom území predstavujú zatiaľ jestvujúce kluby absolventov prvé lastovičky. Je ich pomerne málo, a ich fungovanie spravidla ešte nie je ešte jasne zadefinované, ujasnené, koncepčne spracované a funkčné.

Povedomie o spolkoch absolventov je minimálne, pojem alumni klub nepozná takmer nikto z laickej verejnosti, a čo je horšie, tento pojem nehovorí nič ani súčasným vysokoškolským študentom. Zarážajúca je však skutočnosť, že alumni kluby pozná len veľmi malé percento študentov fakúlt, pri ktorých takéto združenia reálne existujú a vykonávajú svoju činnosť.

Medzi absolventmi vysokých škôl možno nájsť zamestnávateľov, významných odborníkov z praxe, vedeckých pracovníkov, predstaviteľov štátnej a verejnej správy. Kontakt s takýmito ľuďmi má pre vysokú školu zásadný význam, pretože môže výrazným spôsobom prispievať k zvyšovaniu kvality vedeckého a pedagogického

procesu, ako aj lepšiemu presadzovaniu záujmov vysokej školy na spoločenskej alebo politickej úrovni.

Alumni združenia vytvárajú platformu pre efektívnu spoluprácu medzi školou a absolventmi a absolventmi navzájom. Spolky absolventov organizujú spoločenské podujatia, vydávajú rôzne publikácie a pod.

Významným poslaním absolventských spolkov je, že sa podieľajú na získavaní finančných prostriedkov pre vysokú školu (fund raising). Úspešní absolventi sa totiž podieľajú financovaní svojej materskej univerzity. Spolky absolventov majú teda veľký význam najmä na tých vysokých školách, ktoré nie sú financované z verejných prostriedkov, prípadne sú takýmto spôsobom financované iba čiastočne.

Nemenej dôležitou úlohou je vytváranie sociálnych sietí (networking) medzi absolventmi navzájom, prípadne medzi absolventmi a študentmi. Bývalí študenti často pomáhajú čerstvým absolventom a študentom uplatniť sa na trhu práce.

Združenia absolventov sú teda prínosom jednak pre vysokú školu, ale aj pre jej absolventov.

Efektívne fungovanie absolventských klubov však predpokladá pozitívny vzťah absolventa k vysokej škole na ktorej študoval. Vzťah medzi vysokou školou a jej absolventami sa musí začať vytvárať ešte v období vysokoškolského štúdia. Musí byť založený na emocionálnych väzbách študenta (absolventa) k vysokej škole, na ktorej študuje, resp. študoval.

Vysoká škola by mala aktívne pracovať so študentami od začiatku štúdia a pokiaľ je to možné aj v období bezprostredne pred ním. Je v záujme školy, aby vychovávala kvalitných absolventov, dobre pripravených na prax, ktorí budú šíriť dobré meno školy.

Už počas štúdia je dôležité získavať spätnú väzbu zo strany študentov, ako aj bývalých absolventov, ktorá umožní lepšie prispôbovať pedagogický proces reálnym potrebám študentov a praxi.

V zahraničí je bežné, že vysoké školy intenzívne spolupracujú so svojimi absolventami. Absolventi sa k svojim vysokým školám hrdo hlásia a ďalej šíria dobré meno školy. Komunikácia školy s bývalým študentom aj po skončení štúdia má významné výhody pre obidve strany.

Absolventi vysokých škôl sú zamestnancami aj zamestnávateľmi, môžu byť uznávanými vedcami alebo odborníkmi z praxe. V neposlednom rade zastávajú významné pozície v štátnej správe, samospráve, parlamente, exekutive a pod. Využitie takýchto väzieb môže predstavovať vynikajúcu príležitosť na lepšie presadzovanie záujmov vysokej školy v spoločnosti.

Spolupráca medzi vysokou školou a absolventami po skončení štúdia môže vo výraznej miere zlepšiť kvalitu pedagogického procesu, vedy a výskumu, ako aj praktickú využiteľnosť vedomostí poskytovaných vysokou školou, čím automaticky rastie prestíž vysokej školy v očiach odbornej aj laickej verejnosti.

Metodika prieskumu

Projekt sa realizoval empirickou metódou dotazníkového prieskumu. Dotazník pozostával celkovo zo 48 položiek, z toho 43 položiek bolo uzavretých, 2 polootvorené a 3 otvorené.

Dotazník bol anonymný a bol rozdelený na tri časti. Prvá časť dotazníka zisťovala základné údaje o respondentovi. Druhá časť bola zameraná na vzťah absolventa k vysokej škole, ktorú vyštudoval, spokojnosť študentov so získaným vzdelaním a ich názor na praktickú využiteľnosť získaných vedomostí. Tretia časť sa venuje súčasnej spolupráci vysokých škôl s absolventami a informovanosti respondentov o existencii a činnosti alumni klubov.

Predmetom prieskumu bol vzťah absolventa k vysokej škole, na ktorej študoval, vedomosti absolventov o činnosti absolventských klubov a ich záujem o spoluprácu s vysokou školou po skončení štúdia. Cieľom realizovaného dotazníkového prieskumu bolo zistiť, aký je vzťah respondentov k fakulte, na ktorej študovali, zistiť, ako v súčasnosti fakulty komunikujú s absolventami a zistiť prípadný záujem študentov o spoluprácu s vysokou školou.

Cieľovú skupinu predstavovali absolventi vysokých škôl. Za absolventov vysokých škôl sa na účely tohto prieskumu považovali:

- ⇒ absolventi bakalárskeho štúdia, ktorí nepokračovali v štúdiu druhého stupňa,
- ⇒ absolventi štúdia druhého stupňa (Mgr./Ing./MUDr. a pod.),
- ⇒ absolventi doktorandského štúdia, ktorí sa zamestnali mimo vysokej školy.

Prieskum sa realizoval na celom území Slovenskej republiky v termíne od 25. 4. 2008 do 18. 7. 2008. Administrácia dotazníka prebiehala prostredníctvom internetu. Respondenti boli oslovení e-mailom, v ktorom boli požiadaní o vyplnenie internetového formulár dotazníka.

Do celkového vyhodnotenia prieskumu bolo zaradených 403 riadne vyplnených dotazníkov.

Výsledky prieskumu

Charakteristika výskumnej vzorky

Výskumný súbor tvorilo 403 respondentov, z toho 152 mužov a 251 žien (bližšie pozri tabuľku č. 1).

Tabuľka č. 1: Štruktúra výskumného súboru podľa pohlavia

Pohlavie	Počet respondentov	Percento (%)
Muži	152	37,72
Ženy	251	62,28
SPOLU	403	100,00

Pokiaľ ide o vekovú štruktúru respondentov (tabuľka č. 2), najväčší podiel tvorili respondenti vo veku od 25 do 30 rokov (41,44 %). Celkový podiel respondentov mladších ako 40 rokov bol 73,2 %. Starší respondenti tvorili 26,8 % všetkých respondentov.

Tabuľka č. 2: Štruktúra výskumného súboru podľa veku

Vek	Počet respondentov	Percento (%)
menej ako 25 rokov	36	8,93
25 - 30 rokov	167	41,44
31 - 35 rokov	62	15,39
36 - 40 rokov	30	7,44
41 a viac rokov	108	26,80
SPOLU	403	100

Štruktúra výskumného súboru podľa pracovného zaradenia je uvedená v tabuľke č. 3. Najväčší podiel respondentov predstavujú zamestnaní absolventi (až 88,83 %). Za nimi nasledujú samostatne zárobkovo činné osoby (5,21 %). Iba jedna respondentka bola nezamestnaná. Takmer dve percentá respondentov pokračujú v doktorandskom štúdiu.

Tabuľka č. 3: Štruktúra respondentov podľa pracovného zaradenia

Pracovné zaradenie	Počet respondentov	Percento (%)
Zamestnaní	358	88,83
Samostatne zárobkovo činné osoby, podnikatelia	21	5,21
Členovia vrcholových orgánov spoločnosti (bez pracovnej zmluvy)	4	0,99
Na absolventskej praxi, stáži	1	0,25
Pokračujú v doktorandskom štúdiu	8	1,99
Študujú na ďalšej vysokej škole (Bc., Mgr., Ing.)	3	0,74
Nezamestnaní	1	0,25
Iné	7	1,74
SPOLU	403	100,00

S pracovným zaradením respondentov súvisí aj výška príjmu (Tabuľka č. 4). Na účely štatistického spracovania výsledkov prieskumu mali respondenti uviesť, aký bol ich priemerný mesačný príjem, ktorý dosiahli v priebehu predchádzajúcich troch mesiacov.

Najviac respondentov uviedlo, že zarába mesačne 10 001 Sk až 20 000 Sk (47,15 %). Takmer tretina opýtaných (29,28 %) má príjem v rozmedzí od 20 001 do 30 000 Sk. Od 30 001 do 50 000 Sk zarába 13,9 % respondentov. Menej ako 3 % respondentov uviedlo, že ich mesačný príjem je nižší ako 10 000 Sk, naproti tomu 6,7 % z nich zarába v priemere viac ako 50 000 Sk mesačne.

Tabuľka č. 4: Štruktúra respondentov podľa výšky príjmu

Výška príjmu	Počet respondentov	Percento (%)
Menej ako 10 000 Sk	12	2,98%
10 001 – 20 000 Sk	190	47,15%
20 001 – 30 000 Sk	118	29,28%
30 001 – 50 000 Sk	56	13,90%
Viac ako 50 000 Sk	27	6,70%
SPOLU	403	100,00%

Z hľadiska realizovaného výskumu je dôležitá najmä štruktúra respondentov podľa absolvovanej vysokej školy (tabuľka č. 5). Najviac respondentov študovalo na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (16,87 %) a na Univerzite Komenského v Bratislave (15,88 %), ktorých podiel bol približne rovnaký. Za nimi nasleduje Slovenská technická univerzita v Bratislave (13,9 %), Ekonomická univerzita v Bratislave (9,68 %) a Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre (6,95 %).

Prieskumu sa nezúčastnili absolventi štátnych vysokých škôl (Akadémia Policajného zboru v Bratislave, Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši a Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave) a absolventi väčšiny súkromných vysokých škôl s výnimkou Bratislavskej vysokej školy práva a Vysokej školy v Sládkovičove.

Deväť respondentov (2,23 %) absolvovalo vysokú školu mimo územia Slovenskej republiky.

Tabuľka č. 5: Štruktúra výskumného súboru podľa absolvovanej vysokej školy

Absolvovaná vysoká škola	Počet respondentov	Percento (%)
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	68	16,87
Univerzita komenského v Bratislave	64	15,88

Slovenská technická univerzita v Bratislave	56	13,90
Ekonomická univerzita v Bratislave	39	9,68
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre	28	6,95
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici	24	5,96
Žilinská univerzita v Žiline	21	5,21
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	20	4,96
Technická univerzita v Košiciach	17	4,22
Prešovská univerzita v Prešove	14	3,47
Trnavská univerzita v Trnave	13	3,23
Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave	7	1,74
Technická univerzita vo Zvolene	6	1,49
Vysoká škola múzických umení v Bratislave	5	1,24
Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne	4	0,99
Katolícka univerzita v Ružomberku	3	0,74
Vysoká škola manažmentu v Trenčíne	2	0,50
Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach	1	0,25
Bratislavská vysoká škola práva	1	0,25
Vysoká škola v Sládkovičove	1	0,25
Vysoká škola v Českej republike	6	1,49
Vysoká škola v zahraničí (okrem ČR)	3	0,74
SPOLU	403	100,00

Ako vidieť z tabuľky č. 6, viac ako dve tretiny respondentov ukončili štúdium v priebehu posledných desiatich rokov. Zvyšná časť (32,01 %) absolvovala vysokoškolské štúdium pred viac ako desiatimi rokmi.

Tabuľka č. 6: Štruktúra výskumnej vzorky podľa roku skončenia štúdia na vysokej škole

Rok skončenia štúdia	Počet respondentov	Percento (%)
2007/2008	21	5,21
2006/2007	60	14,89

2005/2006	41	10,17
2004/2005	26	6,45
2003/2004	20	4,96
2002/2003	21	5,21
2001/2002	22	5,46
2000/2001	26	6,45
1999/2000	21	5,21
1998/1999	16	3,97
Starší ročník	129	32,01
SPOLU	403	100,00

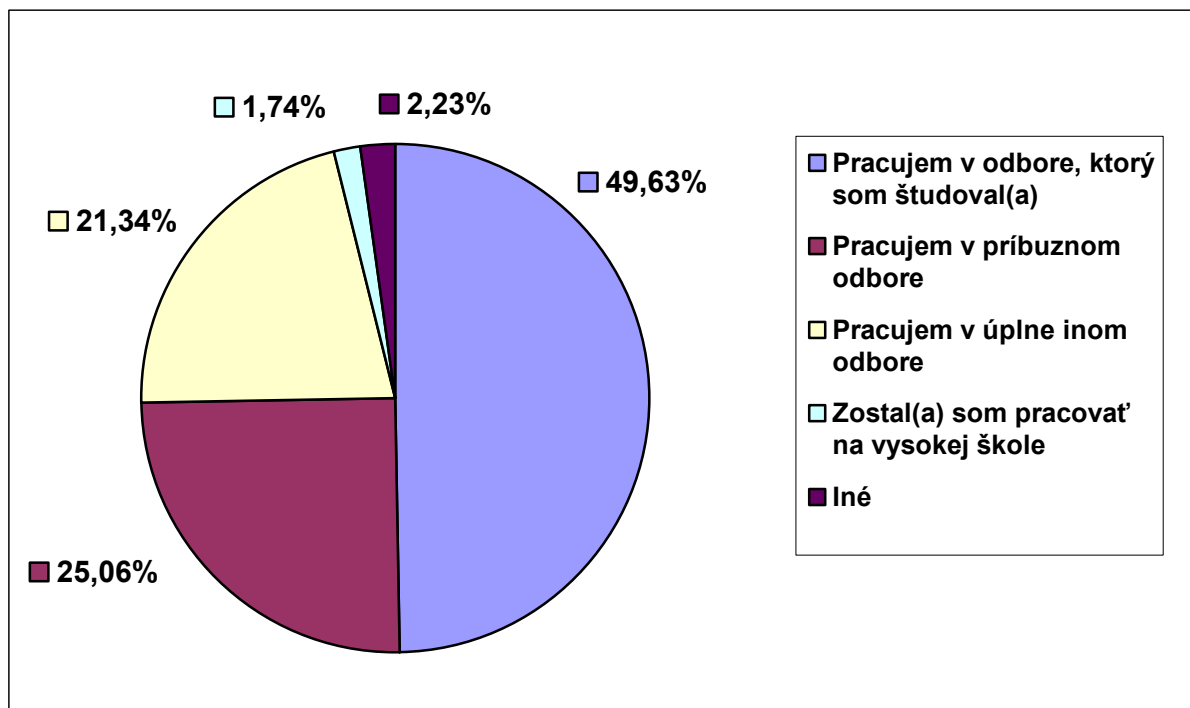
Veľmi dôležitou charakteristikou je podiel respondentov, ktorí pracujú vo svojom odbore (tabuľka č. 7). Iba necelá polovica respondentov uviedla, že pracujú v odbore, ktorý študovali. V príbuznom odbore pracuje približne štvrtina opýtaných. Môžeme teda konštatovať, že približne 75 % respondentov sa po skončení štúdia uplatnilo v rovnakej alebo príbuznej oblasti, ako bol odbor ich štúdia. 21,34 % respondentov uviedlo, že pracuje v úplne inom odbore, ako vyštudovali.

Tabuľka č. 7: Štruktúra respondentov z hľadiska vzťahu študijného odboru a ich súčasného zamestnania

Rok skončenia štúdia	Počet respondentov	Percento (%)
Pracujem v odbore, ktorý som študoval(a)	200	49,63
Pracujem v príbuznom odbore	101	25,06
Pracujem v úplne inom odbore	86	21,34
Zostal(a) som pracovať na vysokej škole	7	1,74
Iné	9	2,23
SPOLU	403	100,00

Údaje uvedené v tabuľke ilustruje aj graf č. 1.

Graf č. 1: Štruktúra respondentov z hľadiska vzťahu študijného odboru a ich súčasného zamestnania

Spokojnosť absolventov s poskytnutým vzdelaním

V prvej časti prieskumu sme zisťovali celkovú spokojnosť absolventov s poskytnutým vysokoškolským vzdelaním a ich lojalitu voči vysokej škole, ktorú absolvovali. Uvedené údaje majú rozhodujúci význam z hľadiska možnosti spolupráce medzi vysokou školou a absolventami v rámci projektu absolventských klubov.

Spokojnosť študentov a ich lojalita k vysokej škole je základným predpokladom budúcej spolupráce. Študent, ktorý je s poskytnutým vzdelaním spokojný a ktorý má pocit, že ho vysoká škola dobre pripravila na prax, bude mať s najväčšou pravdepodobnosťou záujem o ďalšiu spoluprácu s vysokou školou a väčšiu ochotu pomôcť škole po skončení štúdia. Vysoké školy preto musia vytvárať predpoklady pre efektívnu spoluprácu už po skončení štúdia.

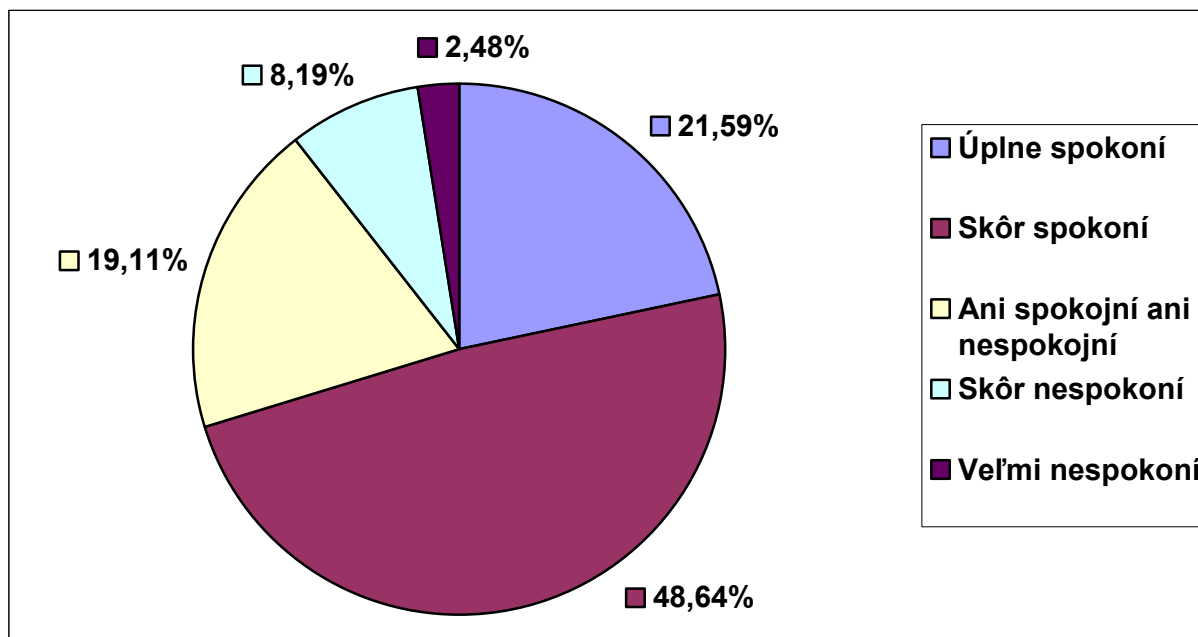
Dôležitým predpokladom spokojnosti absolventov je najmä kvalita poskytovaného vzdelávania. Nevyhnutným predpokladom je najmä prispôsobovanie vzdelávacích programov potrebám trhu práce. K tomu je nevyhnutná spätná väzba zo strany študentov a absolventov, ako aj zo strany zamestnávateľov.

V rámci prieskumu mali respondenti najprv zhodnotiť celkovú spokojnosť s vysokoškolským vzdelaním, poskytnutým školou, na ktorej študovali.

Za úplne spokojných sa označilo iba 21,59 % respondentov. Najväčší podiel predstavovali respondenti, ktorí sa cítia skôr spokojní (48,6 %). Naopak, za skôr nespokojných alebo nespokojných sa označilo takmer 11 % respondentov.

Celková spokojnosť študentov, ktorá sa v posledných ročníkoch pohybuje okolo 60 % možno hodnotiť ako nízku, pričom táto skutočnosť môže naznačovať negatívny trend, ktorému je potrebné venovať pozornosť v najbližšom období.

Graf č. 2: Spokojnosť absolventov vysokých škôl so vzdelaním poskytnutým vysokou školou

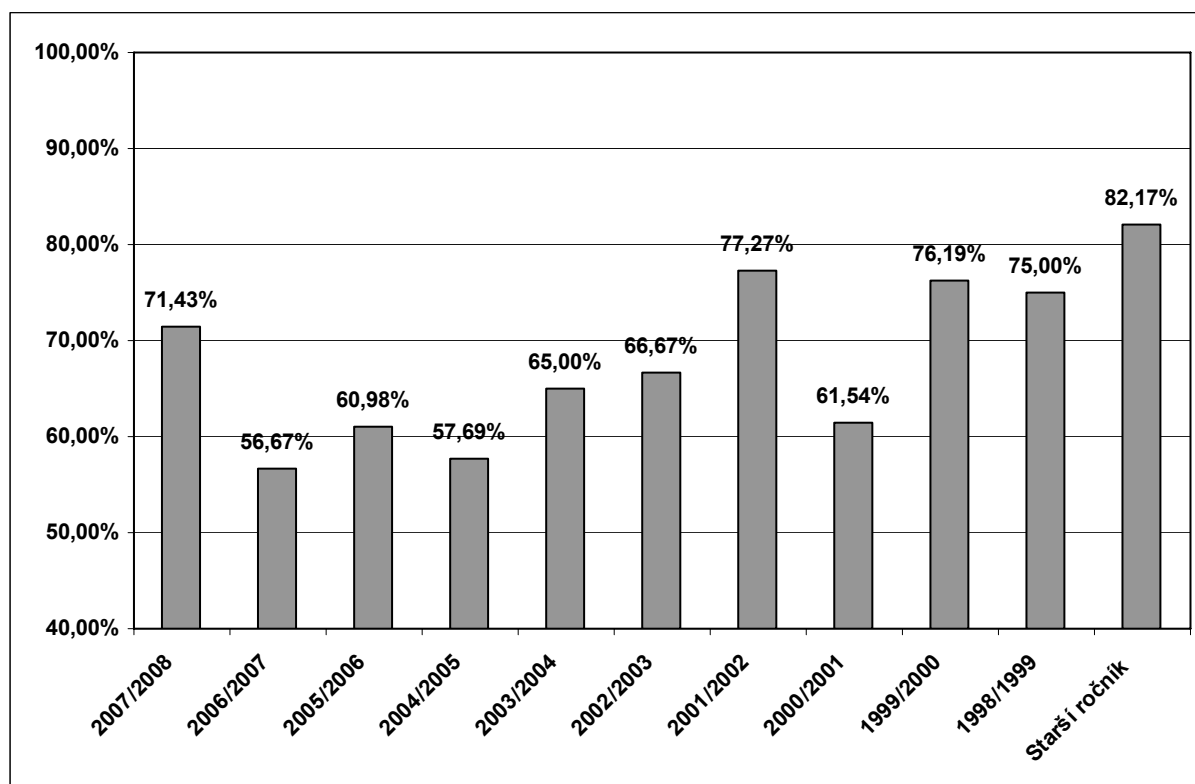
V tejto súvislosti je zaujímavé porovnať celkovú spokojnosť respondentov v závislosti od roku skončenia štúdia (graf č. 3). Z výsledkov prieskumu vyplynulo, že najvyšší podiel respondentov, ktorí sa označili za úplne alebo skôr spokojných je v skupine osôb, ktorí ukončili štúdium pred viac ako desiatimi rokmi (82,17 %). Naopak, tento podiel je najnižší u respondentov, ktorí absolvovali vysokoškolské štúdium v roku 2006/2007 (56,67 %).

Na základe výsledkov prieskumu môžeme konštatovať, že celková spokojnosť absolventov postupne stúpa s počtom rokov, ktoré uplynuli od skončenia štúdia. Súvisí to pravdepodobne so spomienkovým optimizmom, ktorý sa v tejto súvislosti pravdepodobne uplatňuje. Na takomto trende má však významný podiel aj klesajúca úroveň vzdelania, ktorá predstavuje nevyhnutnú daň zvyšovania počtu študentov na vysokých školách. Výnimku predstavujú absolventi z roku 2007/2008, čo možno vysvetliť „nadšením“, ktoré súvisí s ukončením štúdia.

Postoje respondentov týkajúce sa celkovej spokojnosti so vzdelaním, ktoré im poskytla vysoká škola, naznačuje nepriaznivý trend v oblasti vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. Situáciou by sa mali začať čím skôr zaoberať jednak predstavitelia samotných vysokých škôl, ktorým by malo záležať na kvalite

poskytovaného vzdelávania a na spokojnosti svojich absolventov, ale aj predstavitelia rezortu školstva a vlády na celoštátnej úrovni. V opačnom prípade možno predpokladať ďalší pokles spokojnosti študentov a absolventov s poskytovaným vysokoškolským vzdelaním.

Graf č. 3: Podiel respondentov, ktorí sa označili za úplne spokojných alebo skôr spokojných podľa jednotlivých rokov skončenia štúdia

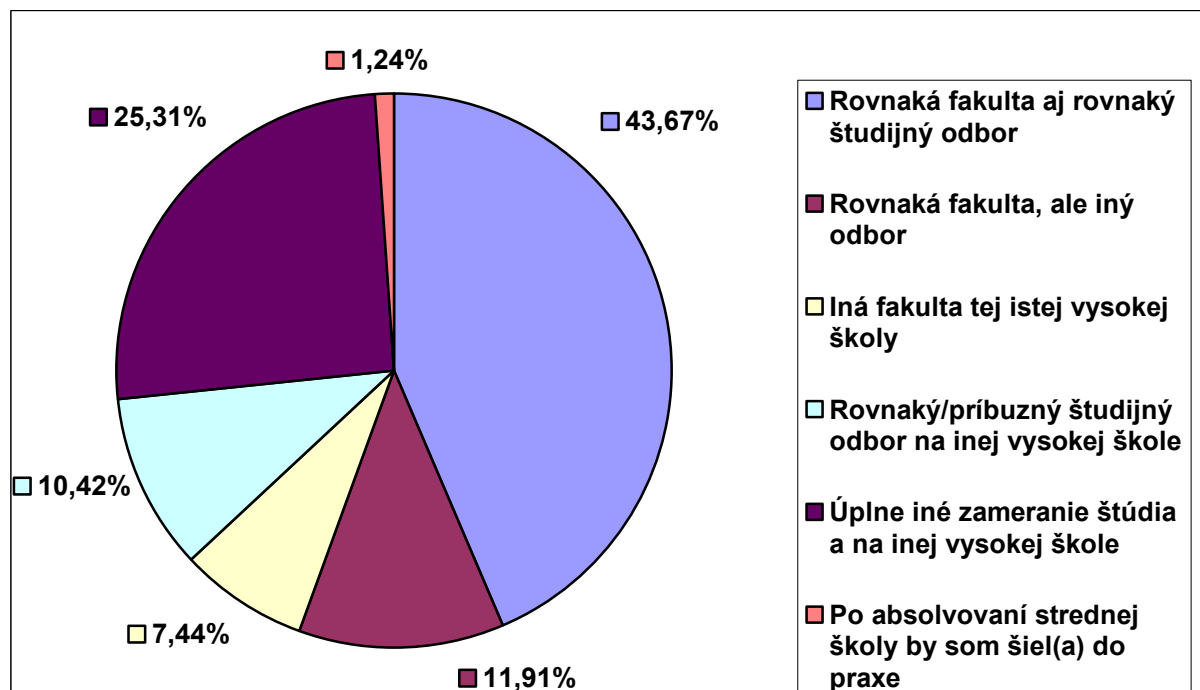

Miera spokojnosti je približne rovnaká u študentov, ktorí študovali na vysokej škole v Bratislavskom kraji (72 %) a mimo Bratislavského kraja (69 %).

So spokojnosťou absolventov s vysokou školou súvisí aj otázka opätovného výberu. Respondenti sa mali v rámci prieskumu vyjadriť, či by si v prípade opakovaného výberu zvolili rovnakú vysokú školu. Z výsledkov prieskumu vyplynulo (graf č. 4), že na rovnakú fakultu (a rovnaký alebo iný študijný odbor) by si zvolilo iba 55,58 % respondentov. Pomerne vysoké je aj percento absolventov, ktorí by si pri

opakovanom výbere vysokej školy zvolili rovnaký/príbuzný alebo celkom iný odbor na inej vysokej škole (35,73 %).

Graf č. 4: Opakovaný výber vysokej školy

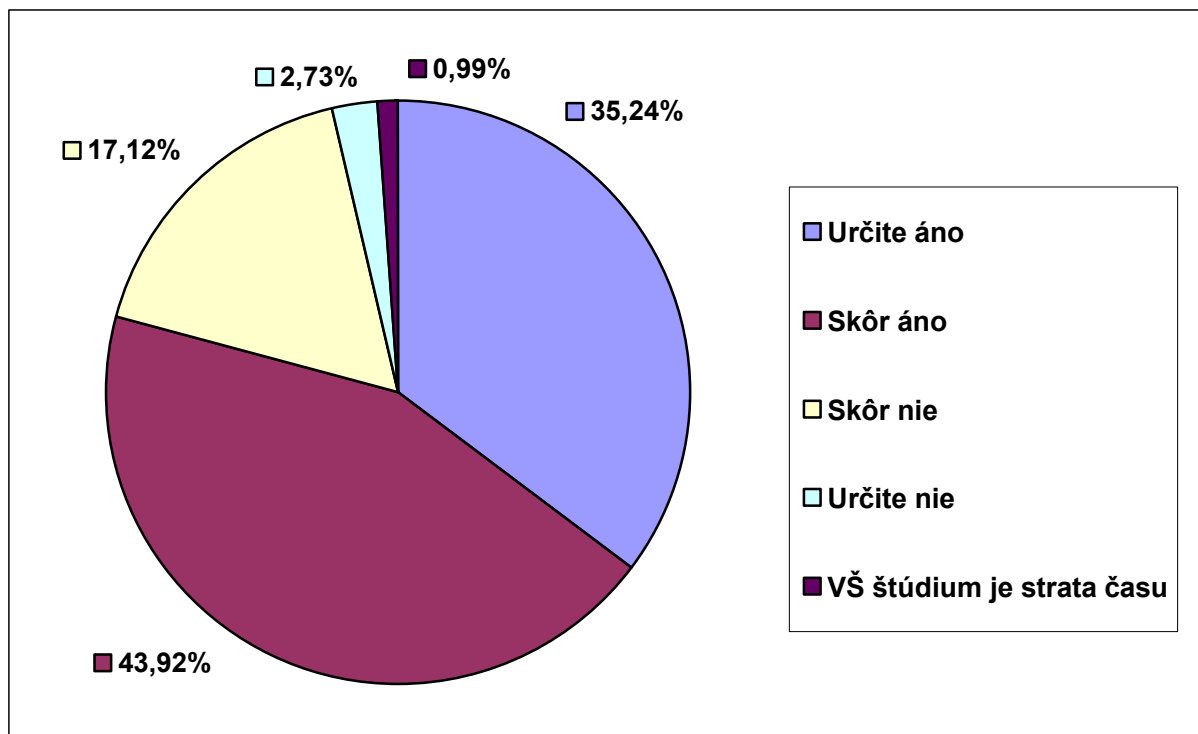
Podobne v súvislosti so zisťovaním spokojnosti a lojality absolventov vysokých škôl mali respondenti odpovedať na otázku, či by vysokú školu, na ktorej študovali, odporučili svojim známym.

Takmer 80 % respondentov odpovedalo na uvedenú otázku „určite áno“ alebo „skôr áno“, čo možno považovať za pomerne dobré východisko vo vzťahu k budúcemu cielenému budovaniu lojality absolventa voči vysokej škole, na ktorej študoval. Iba 2,73 % odpovedalo na uvedenú otázku „určite nie“ a 17,12 % zvolilo možnosť skôr nie.

Z globálneho hľadiska je významné, že iba necelé 1 % respondentov považuje vysokoškolské vzdelanie za stratu času. Možno z toho vyvodit' záver, že absolventi vysokých škôl si vo všeobecnosti uvedomujú význam vysokoškolského vzdelania. Uvedená skutočnosť plne korešponduje so zistením, že len 1,24 % absolventov by

dnes radšej šlo do praxe hneď po skončení strednej školy, čo sa ukázalo v súvislosti s otázkou opakovaného výberu vysokej školy.

Graf č. 5: Odporučili by ste vysokú školu, na ktorej študovali, svojim známym?

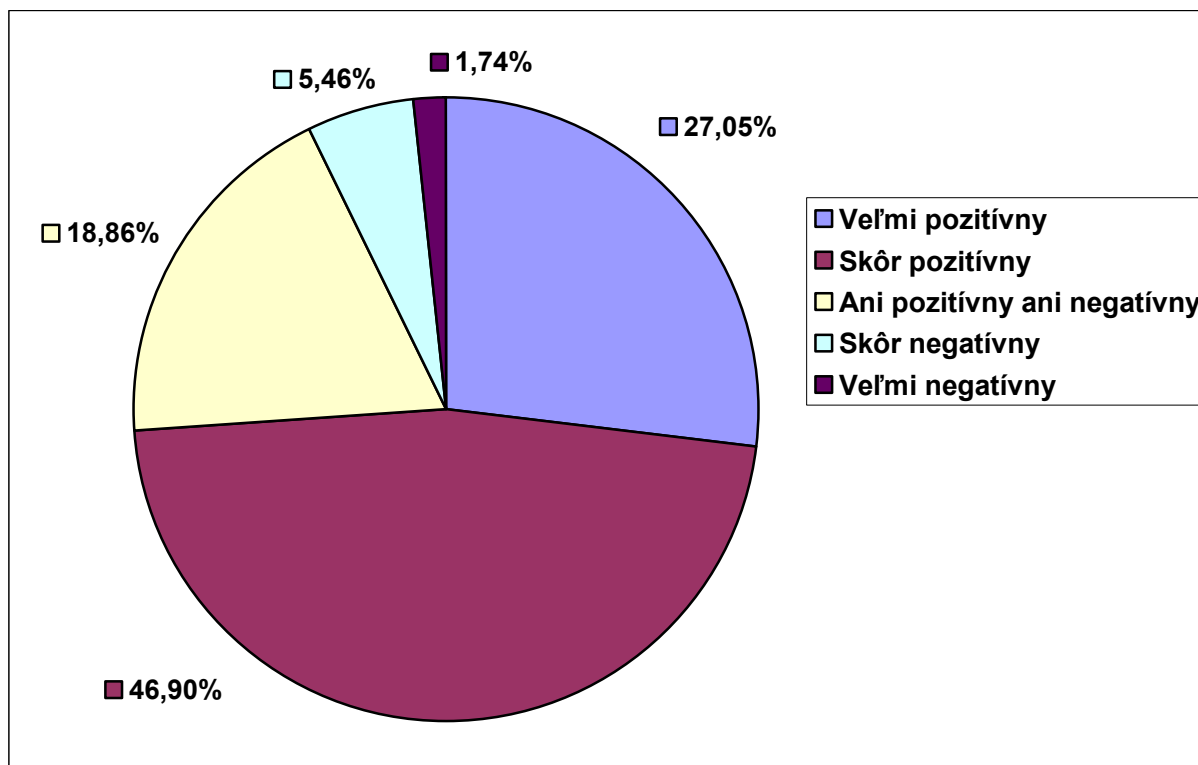
Prostredníctvom ďalšej otázky sme zisťovali súčasný vzťah absolventov k vysokej škole, na ktorej študovali. Vzťah absolventa k vysokej škole hrá kľúčovú úlohu pri budovaní spolupráce medzi absolventami a fakultami po skončení štúdia v rámci tzv. absolventských klubov.

27,5 % respondentov hodnotí svoj vzťah k vysokej škole ako „veľmi pozitívny“ a takmer polovica opýtaných ho označila za skôr pozitívny. Až 73,95 % respondentov teda uviedlo, že majú veľmi pozitívny alebo skôr pozitívny vzťah k svojej škole aj po skončení štúdia. Uvedené čísla sú pomerne vysoké aj napriek pasivite vysokých škôl pokiaľ ide o komunikáciu s absolventami.

Hoci sa respondenti o svojom vzťahu k vysokej škole nevyjadrili jednoznačne pozitívne, dôležité je, že nemajú tendenciu označovať ho ako negatívny. Za daných

okolností je spolupráca medzi školou absolventami možná, aj keď si bude vyžadovať väčšiu počiatočnú aktivitu zo strany vysokých škôl.

Graf č. 6: Súčasný vzťah respondentov k vysokej škole, na ktorej študovali

Na základe uvedených výsledkov prieskumu môžeme konštatovať, že na Slovensku existuje potenciál budovania spolupráce medzi absolventami a vysokými školami. Vzťah absolventov k vysokej škole po ukončení je skôr kladný, čo je nevyhnutným predpokladom budovania absolventských klubov na jednotlivých fakultách. Táto skutočnosť je pomerne prekvapujúca, ak vezmeme do úvahy fakt, že iba niečo viac ako tretina respondentov vyjadrila úplnú spokojnosť s poskytnutým vzdelaním. Súvisí to pravdepodobne s tým, že kvalita poskytnutého vzdelania nie je jediným kritériom, ktoré vplýva na vzťah študenta a vysokej školy.

Obsahová stránka poskytovaného vzdelania

Pre hodnotenie vzťahu absolventov k vysokej škole je veľmi dôležité skúmať praktické skúsenosti absolventov vysokých škôl z pracovného prostredia, ktoré sa týkajú ich pripravenosti pre potreby zamestnávateľov a trhu práce. Interakcia absolventa s potrebami praxe môže totiž do značnej miery modifikovať vzťah absolventa k svojej bývalej fakulte.

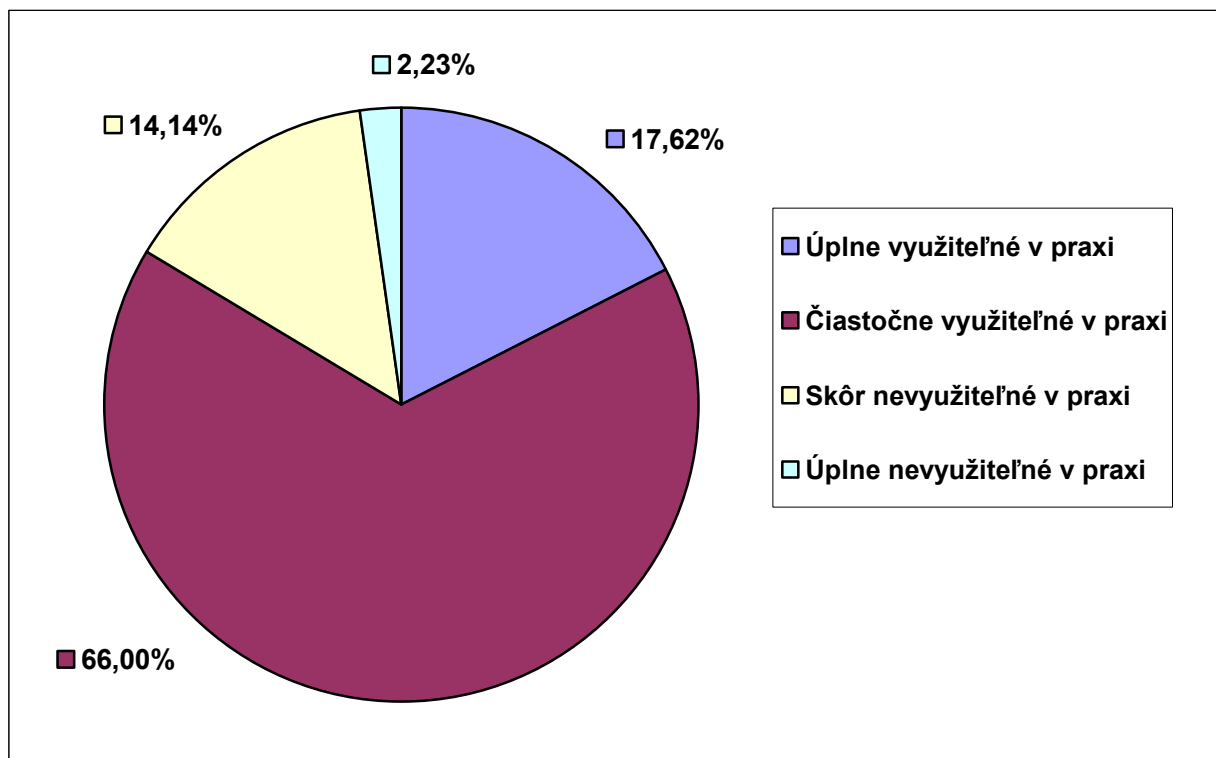
V tejto súvislosti sme vychádzali z predpokladu, že systém vzdelávania výrazne zaostáva za potrebami praxe, o čom svedčia najmä publikované skúsenosti absolventov a zamestnávateľov. Vysokým školám chýba spätná väzba zo strany bývalých študentov, ktorá by umožnila fakultám lepšie zosúladiť pedagogický proces s reálnymi potrebami zamestnávateľov a trhu práce. Zlú pripravenosť absolventov si uvedomujú študenti, absolventi aj zamestnávatelia.

V súvislosti s obsahovou stránkou štúdia sme v rámci realizovaného prieskumu zisťovali, do akej miery považujú absolventi vysokých škôl vedomosti získané počas štúdia na vysokej škole za využiteľné v praxi. Inými slovami, cieľom bolo zistiť, či obsahová náplň vysokoškolského štúdia zodpovedá z pohľadu respondenta skutočným potrebám trhu práce.

V rámci realizovaného prieskumu sme zisťovali, do akej miery považujú respondenti vedomosti získané počas štúdia na vysokej škole za využiteľné v praxi.

Podiel respondentov, ktorí označili vedomosti získané vysokoškolským štúdiom za „úplne využiteľné v praxi“, predstavuje iba 17,62 %, čo je číslo, len o málo vyššie ako počet respondentov, ktorí považujú tieto vedomosti za „skôr nevyužiteľné“ alebo „úplne nevyužiteľné“ (spolu 16,37 %). Až takmer dve tretiny respondentov považujú vedomosti získané na vysokej škole za iba čiastočne využiteľné v praxi. Je dôležité uviesť, že tento pomer je približne rovnaký u ľudí, ktorí pracujú v odbore štúdia, a ľudí, ktorí pracujú inom odbore.

Graf č. 7: Do akej miery považujete vedomosti získané počas štúdia na vysokej škole za využiteľné v praxi?

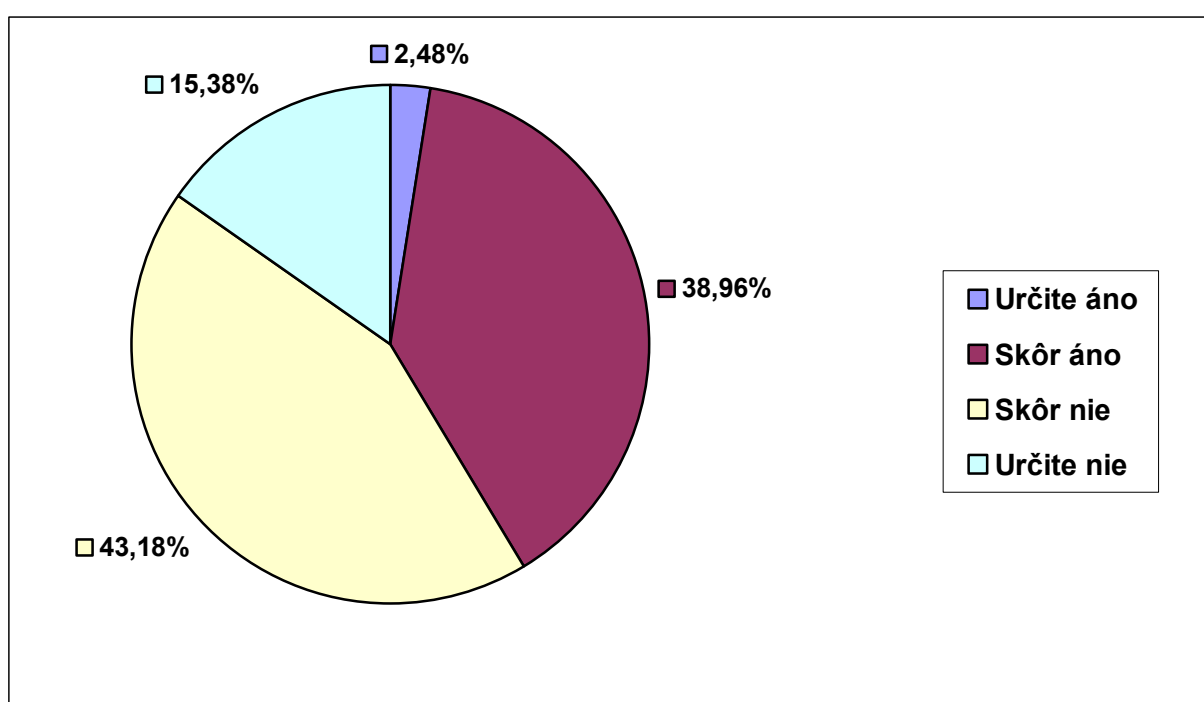
Vzhľadom na to, že výskumnú vzorku tvorili takmer výlučne zamestnaní absolventi, možno predpokladať, že odpovede respondentov sa zakladajú na vlastných skúsenostiach respondentov, ktoré odrážajú konfrontáciu naučených poznatkov s ich praktickým uplatňovaním v pracovnom pomere alebo pri vlastnej podnikateľskej činnosti.

Vzhľadom na uvedené výsledky možno konštatovať, že existujú rezervy pokiaľ ide o praktickú využiteľnosť poznatkov odovzdávaných v rámci výučby na vysokých školách.

V nasledujúcej otázke sme mali respondenti odpovedať, na otázku, či si myslia, že výučba na vysokej škole bola dostatočne orientovaná na prax. Kým v predchádzajúcej otázke sme sa zamerali na skúsenosť respondentov z pracovného procesu, táto položka sa sústredila skôr na subjektívny názor absolventov, t.j. či orientáciu výučby na prax považujú za dostatočnú alebo vidia v tomto smere určité nedostatky.

Na položenú otázku odpovedalo iba 2,48 % „určite áno“ a 38,96 % „skôr áno“. Na druhej strane až 58,48 % subjektívne vníma výraznejšie rezervy, pokiaľ ide o praktickú orientáciu výučby. Až 43,18 % si myslí, že výučba bola skôr nedostatočne orientovaná na prax a podľa zvyšných 15,38 % orientácia na prax určite nebola dostatočná. Tieto zistenia korešponujú so skutočnosťou, že až dve tretiny respondentov považujú vedomosti získané počas štúdia na vysokej škole za len čiastočne využiteľné v praxi.

Graf č. 8: Myslíte si, že výučba na vysokej škole bola dostatočne orientovaná na prax?

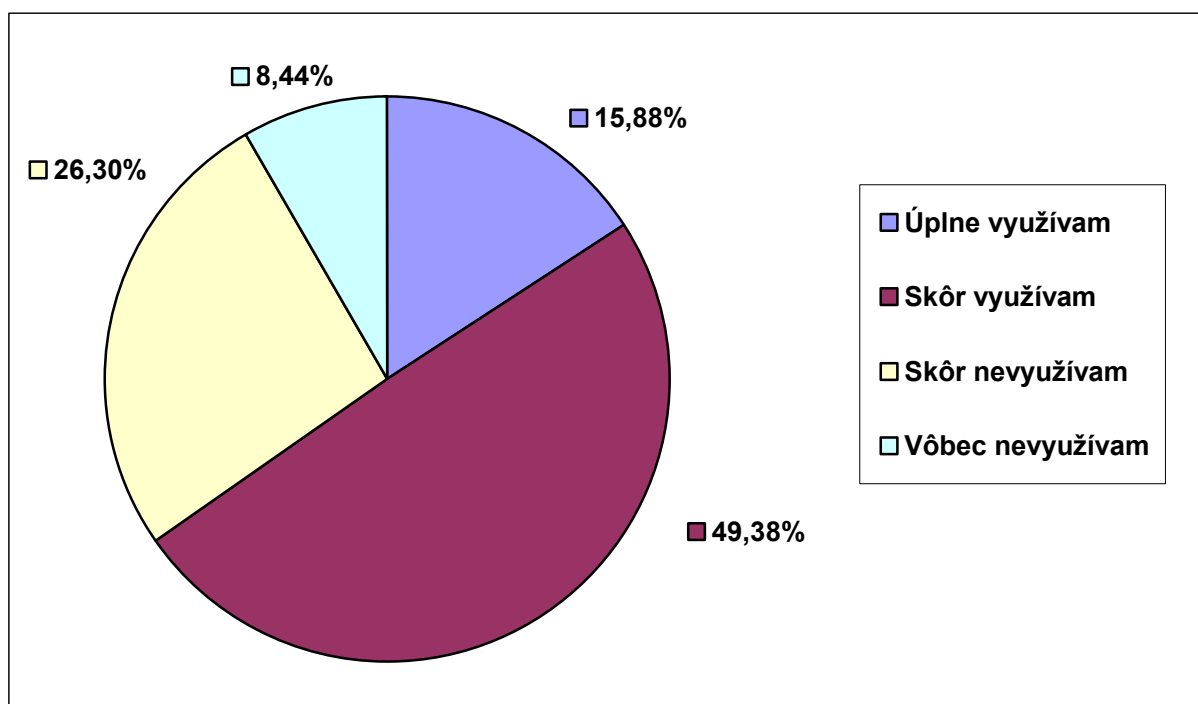

V tomto prípade sa znova potvrdil predpoklad z ktorého sme vychádzali, t.j. že v oblasti vysokoškolského vzdelávania sa u nás kladie nedostatočný dôraz na praktickú stránku výučby, pričom výrazne prevláda teoretické zameranie vysokoškolského vzdelávania.

V ďalšej otázke sa mali respondenti vyjadriť k tomu, do akej miery skutočne využívajú vedomosti, ktoré nadobudli počas štúdia na vysokej škole. Približne dve tretiny respondentov uviedli, že tieto vedomosti úplne využívajú (15,88 %) alebo skôr využívajú (49,38 %) pri výkone svojho povolania. Zvyšná tretina opýtaných

vedomosti získané počas štúdia skôr nevyužíva (26,3 %) alebo ich nevyužíva vôbec (8,44 %).

Graf č. 9: Do akej miery využívate pri výkone svojho povolania vedomosti získané počas štúdia na vysokej škole?

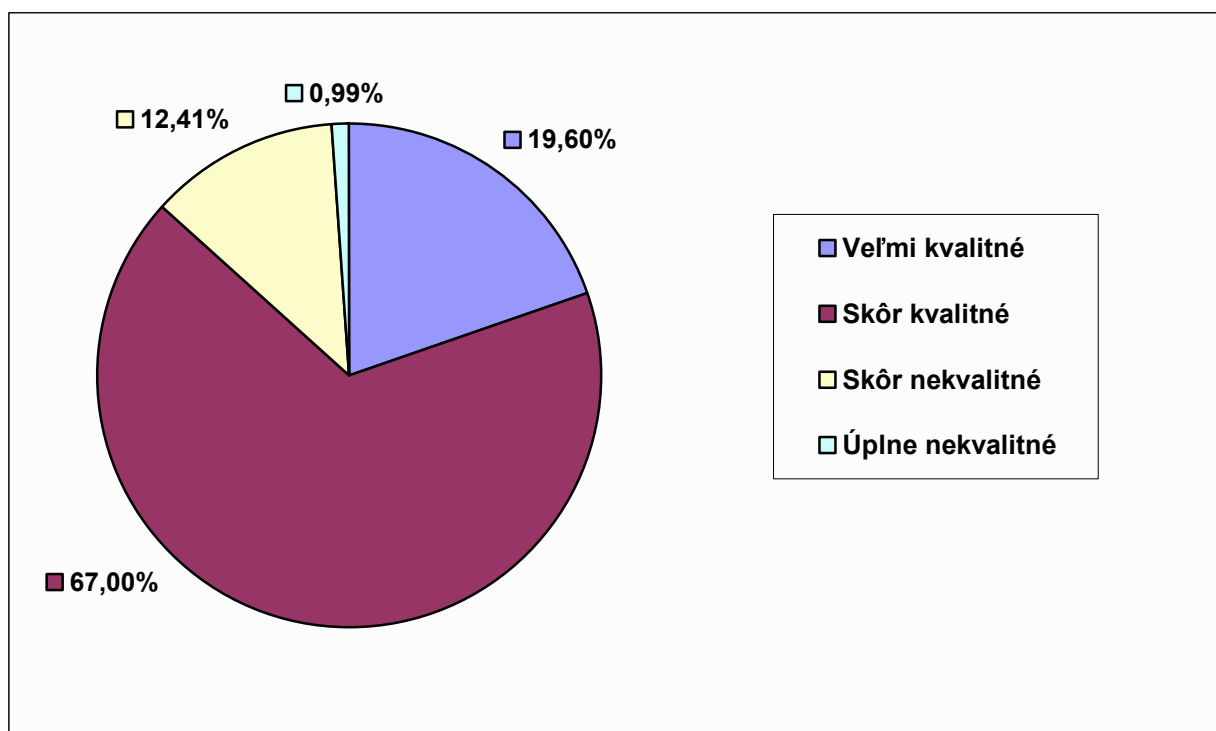

Odpovede respondentov na predchádzajúce otázky poukazujú na skutočnosť, že vedomosti získané počas štúdia na vysokej škole považuje prevažná väčšina za iba čiastočne využiteľné v praxi a aj reálne ich využívajú iba sčasti. Práve preto zrejme až takmer 60 % opýtaných subjektívne vníma potrebu väčšej orientácie výučby na prax.

Uvedené zistenia môže byť do určitej miery zapríčinené problematickým zavádzaním reformy vysokoškolského vzdelávania a nie celkom úspešnej implementácii Bolonského procesu v podmienkach Slovenskej republiky. Stále nedošlo ku skutočnej transformácii študijných programov tak, aby výučba v rámci bakalárskeho stupňa štúdia bola primárne orientovaná na prax. Skutočnosť, že takmer všetci absolventi končia po absolvovaní druhého stupňa štúdia spôsobuje, že časť teoretických poznatkov skutočne nie je nevyhnutná pre výkon povolania.

Po zodpovedaní uvedených otázok sa mali respondenti vyjadriť k celkovej kvalite vzdelania, ktoré im poskytla vysoká škola. Vzdelanie poskytované vysokými školami považuje za veľmi kvalitné iba 19,66 % opýtaných. 67 % respondentov pokladá vzdelanie za skôr kvalitné. Celkovo teda takmer 87 % respondentov vyjadrilo relatívnu spokojnosť s kvalitou vysokoškolského vzdelávania. Vzhľadom na to, že tieto čísla odrážajú subjektívne skúsenosti absolventov vysokých škôl, možno to považovať za pomerne vysoké číslo, ak vezmeme do úvahy všeobecné presvedčenie spoločnosti o nízkej úrovni vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. Naproti tomu len 13,4 % respondentov hodnotí vzdelanie získané počas štúdia na vysokej škole ako skôr nekvalitné (12,41 %) alebo úplne nekvalitné (0,99 %).

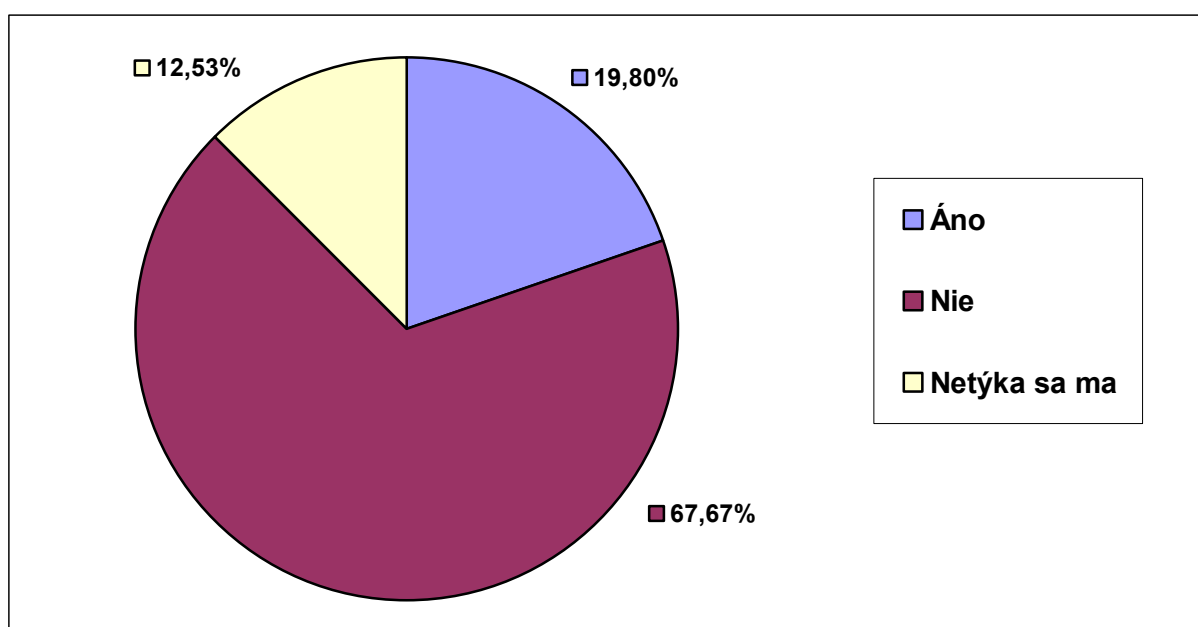
Graf č. 10: Celkové zhodnotenie kvality vzdelania poskytovaného vysokou školou, na ktorej respondenti študovali

V súvislosti s praktickou využiteľnosťou vedomostí získaných počas štúdia na vysokej škole je potrebné hovoriť o tom, či sú takéto vedomosti skutočne nevyhnutné pre výkon povolania respondenta.

Iba 19,8 % respondentov považuje tieto vedomosti za nevyhnutné. Je to veľmi nízke číslo, ktoré iba potvrdzuje predpoklad, že v mnohých prípadoch sú vysokoškolsky vzdelanými ľuďmi obsadzované aj pozície, pri ktorých vysokoškolské vzdelanie nie je potrebné, čo v konečnom dôsledku devaluje úroveň vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. Až dve tretiny respondentov uviedli, že tieto vedomosti nie sú pre výkon ich povolania nevyhnutné a zvyšných 12,53 % opýtaných zvolilo možnosť „netýka sa ma, nakoľko pracujem v úplne inom odbore“.

Graf č. 11: Sú vedomosti získané počas štúdia na vysokej škole pre výkon vášho povolania nevyhnutné?

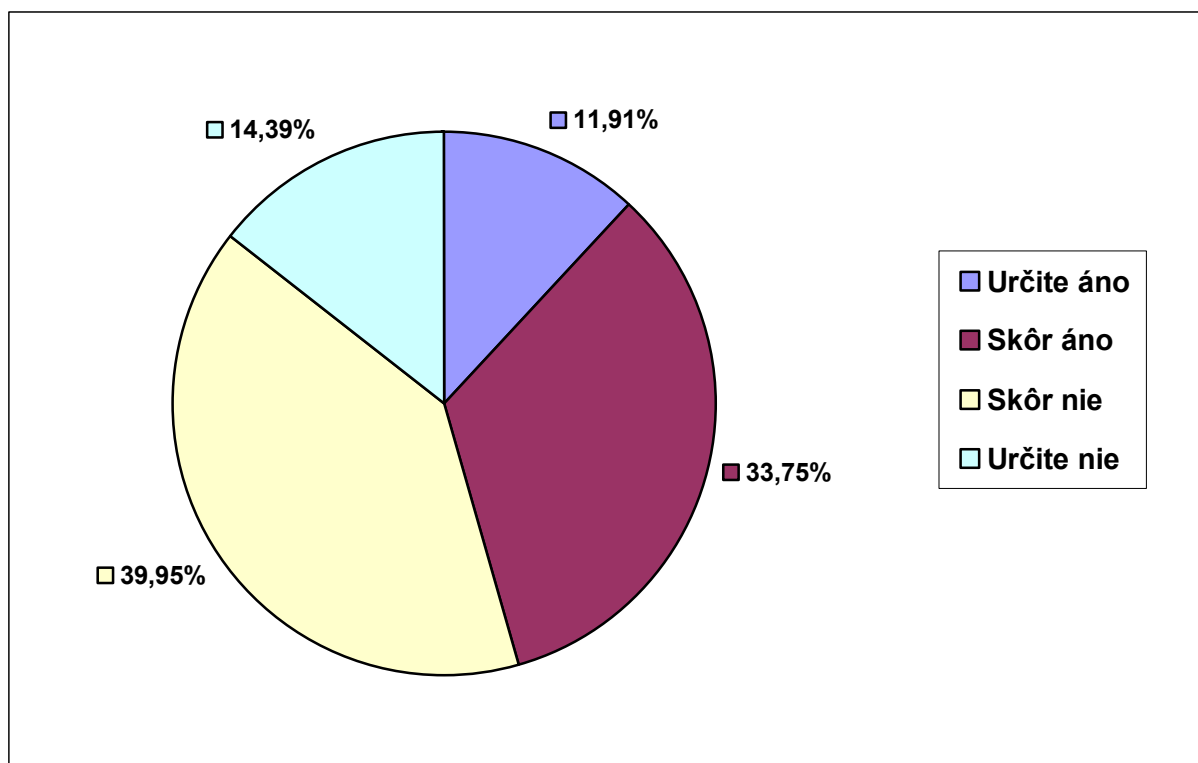

Ďalším aspektom obsahovej stránky výučby, na ktorý sme sa zamerali, bolo zaradenie voliteľných predmetov v rámci výučby na vysokých školách na Slovensku. Voliteľné predmety umožňujú študentovi profilovať sa vo zvolenej oblasti. Dostatočný výber voliteľných predmetov môže pomôcť zvyšovať motiváciu študenta a skvalitňovať vysokoškolské štúdium po obsahovej stránke.

Respondenti sa mali v rámci realizovaného prieskumu vyjadriť, či si myslia, že vysokoškolské štúdium zahŕňalo dostatok voliteľných predmetov. Na takto položenú otázku odpovedalo „určite áno“ len 11,91 % respondentov. Možnosť „skôr áno“ zvolilo 33,75 % opýtaných. Až 54,34 % respondentov zvolilo odpoveď „skôr nie“

(39,95 %) alebo „určite nie“ (14,39 %). Celkovo teda môžeme konštatovať, že väčšina respondentov subjektívne pociťuje nedostatok voliteľných predmetov v rámci výučby na vysokých školách.

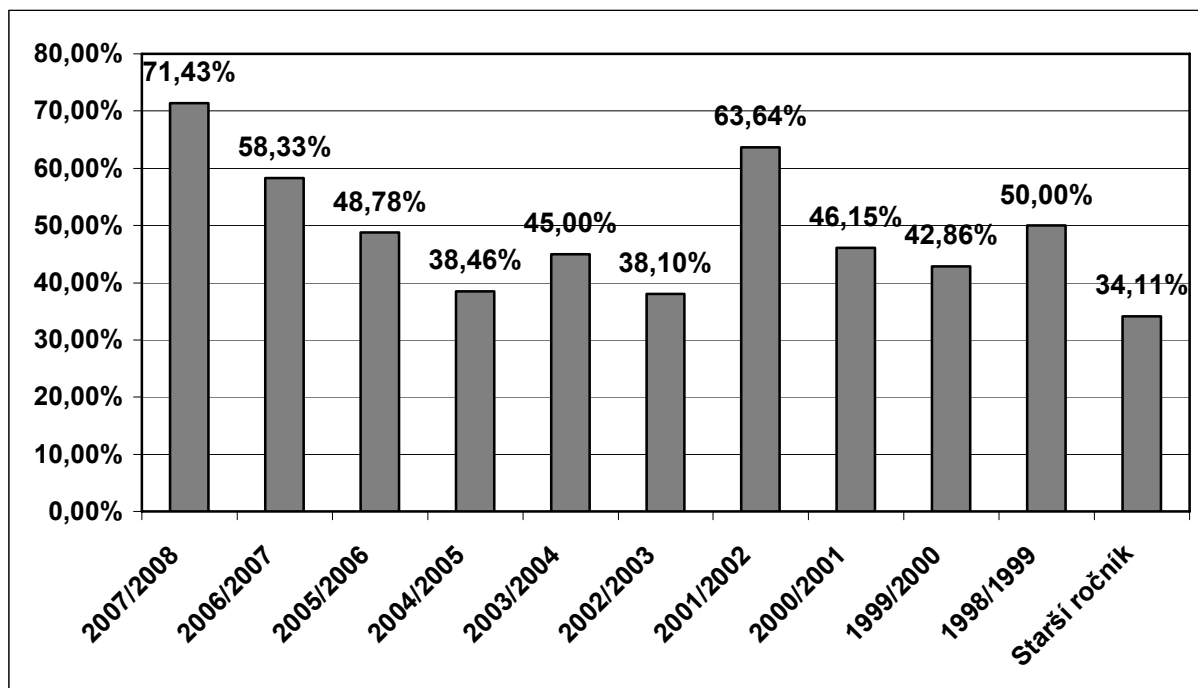
Graf č. 12: Myslíte si, že štúdium zahŕňalo dostatok voliteľných predmetov?

V tejto súvislosti je zaujímavé sledovať štruktúru odpovedí podľa obdobia, v ktorom absolventi ukončili štúdium. Z tohto porovnania je zrejмый trend zvyšovania spokojnosti absolventov s počtom voliteľných predmetov v rámci štúdia. Kým spomedzi absolventov, ktorí ukončili štúdium pred viac ako desiatimi rokmi, zvolilo možnosť „určite áno“ alebo „skôr áno“ iba 34,11 % v skupine absolventov, ktorí ukončili štúdium v minulom akademickom roku to bolo už 71,43 % respondentov.

Uvedený jav pravdepodobne súvisí so zavádzaním kreditového systému štúdia na vysokých školách po prijatí nového vysokoškolského zákona v roku 2002. V súvislosti s týmto krokom sa postupne zvyšuje počet voliteľných predmetov v rámci jednotlivých študijných programov. Túto skutočnosť vnímajú pozitívne aj respondenti, čo sa prejavilo aj v trende zvyšovania spokojnosti s počtom voliteľných predmetov na vysokých školách.

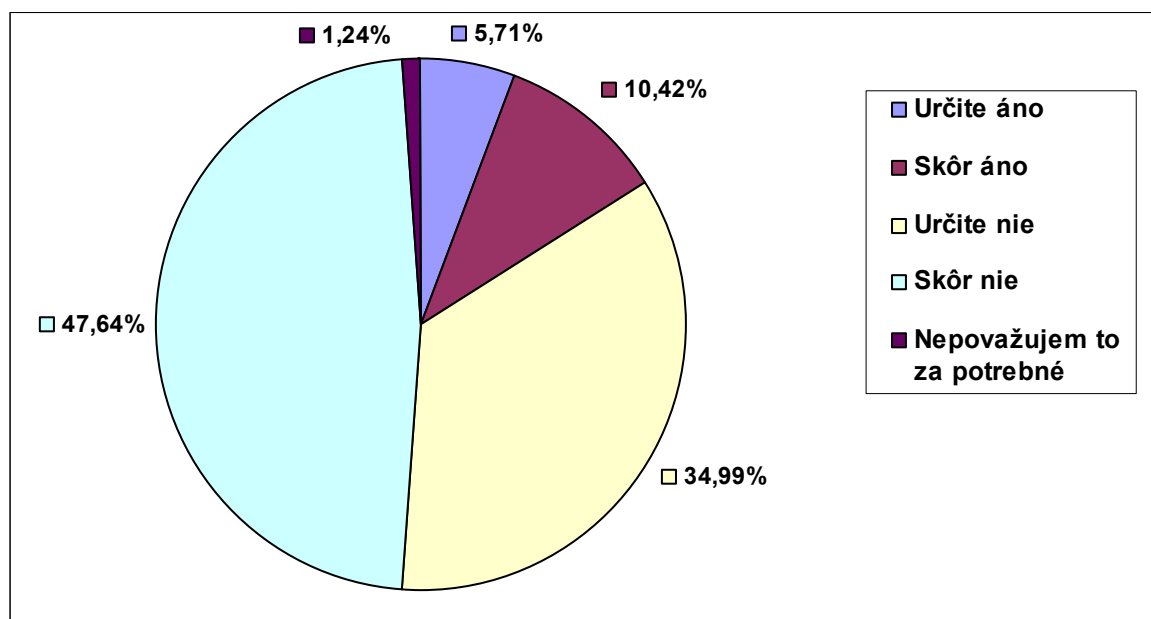
Graf č. 12: Podiel respondentov, ktorí odpovedali na predchádzajúcu otázku „určite áno“ alebo „skôr áno“ podľa rokov absolvovania štúdia

V nasledujúcich troch otázkach sme sa zamerali na tri oblasti vzdelávania, ktoré v súčasnosti najviac zaujímajú zamestnávateľov a majú kľúčový význam pre uplatnenie absolventov na trhu práce. Ide o oblasť cudzích jazykov, informačných technológií a tzv. „soft skills“, t.j. zručností ako komunikácia, prezentačné zručnosti a pod. Význam zvolených oblastí nepriamo potvrdili aj respondenti, pretože vo všetkých troch prípadoch sa podiel respondentov, ktorí uviedli, že prípravu v danej oblasti nepovažujú za potrebnú pohyboval iba okolo jedného percenta.

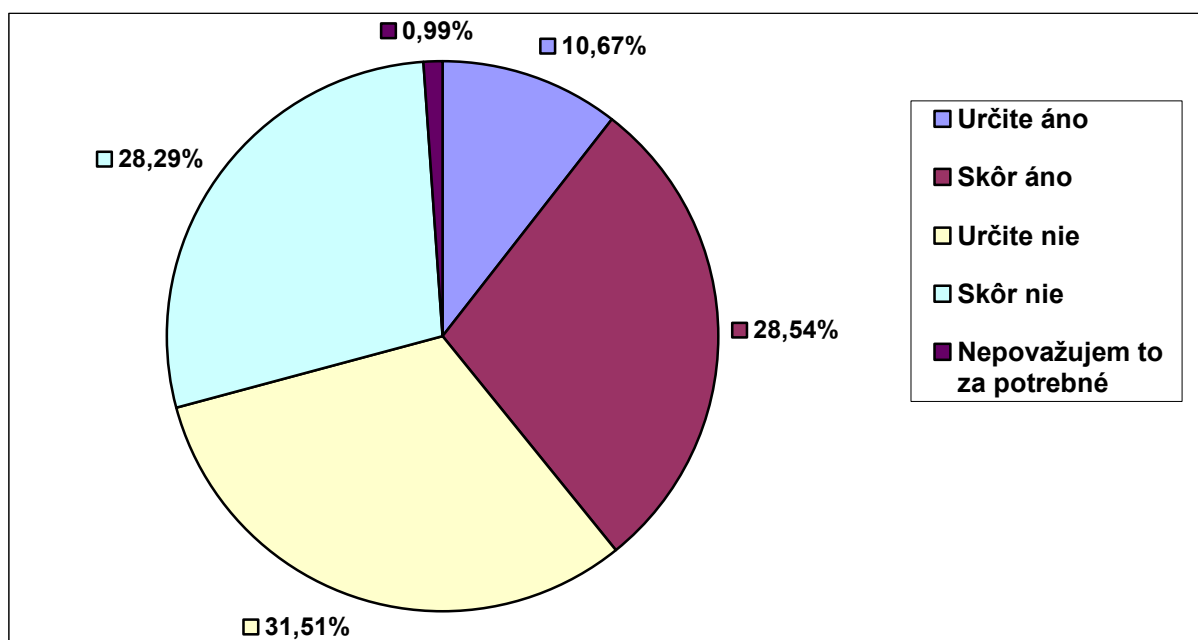
Ako sa ukázalo najväčšie rezervy pociťujú absolventi v oblasti cudzích jazykov, kde iba 16,3 % respondentov považuje prípravu za dostatočnú. Pritom až 82,63 % označilo možnosť „skôr nie“ alebo „určite nie“. Uvedené výsledky potvrdzujú skutočnosť, že výučba cudzích jazykov u nás stále nedosahuje požadovanú úroveň.

Graf č. 13: Myslíte si, že Vás škola v oblasti cudzích jazykov dostatočne pripravila na prax?

Hodnotenie prípravy v oblasti informačných a komunikačných technológií dopadlo o niečo lepšie v porovnaní s cudzími jazykmi. Potrebu výučby práce s počítačom a internetom zrejme vnímajú respondenti menej citeľne, pretože uvedené zručnosti sa človek môže naučiť podstatne jednoduchšie, ako je to v prípade aktívnej komunikácie v cudzom jazyku. Napriek tomu aj v tejto oblasti sme zaznamenali pomerne negatívny výsledok. Odpovede „určite áno“ a „skôr áno“ označilo menej ako 40 % respondentov, čo je takisto veľmi nízke číslo.

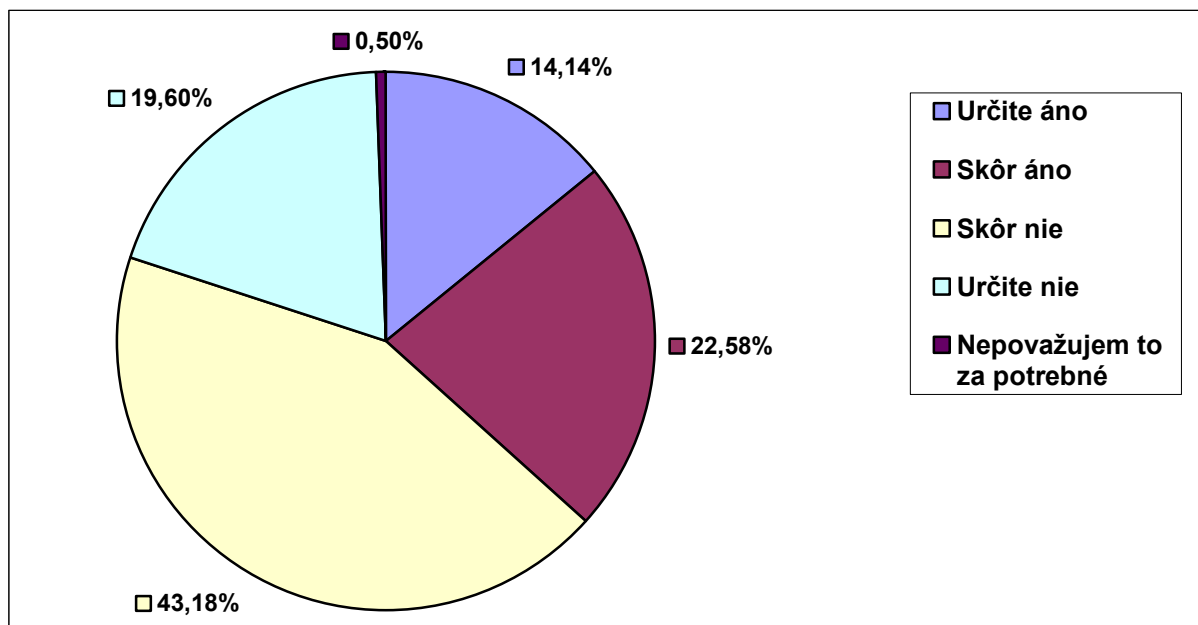
Graf č. 14: Myslíte si, že Vás vysoká škola v oblasti informačných technológií dostatočne pripravila na prax?

Treba zdôrazniť, že začínať s výučbou cudzích jazykov alebo práce s informačnými technológiami nemožno až na vysokej škole. Na vysokú školu by mal prísť študent s dobrými znalosťami najmenej dvoch cudzích jazykov. Úlohou vysokej školy by potom malo byť naučiť študenta komunikovať o špecifických problémoch odboru štúdia a na primeranej úrovni používať odbornú terminológiu. Mimoriadne negatívny výsledok pokiaľ ide o výučbu cudzích jazykov teda nemožno jednoznačne pripísať na vrub iba vysokým školám ale celému vzdelávaciemu systému na Slovensku. Obdobne to platí aj o práci s informačnými a komunikačnými technológiami.

Horšie ako oblasť informačných a komunikačných technológií hodnotili respondenti priestor, ktorý bol venovaný tréningu zručností, ako napr. komunikácia, prezentačné zručnosti, tímová práca a pod. Iba 36,72 % respondentov odpovedalo na otázku či bol týmto zručnostiam venovaný dostatočný priestor „určite áno“ alebo „skôr áno“. Naopak, skoro 63 % odpovedalo „skôr nie“ alebo „určite nie“.

Graf č. 15: Bol počas Vášho štúdia venovaný dostatočný priestor zručnostiam, ako napr. komunikácia, prezentačné zručnosti, tímová práca a pod.?

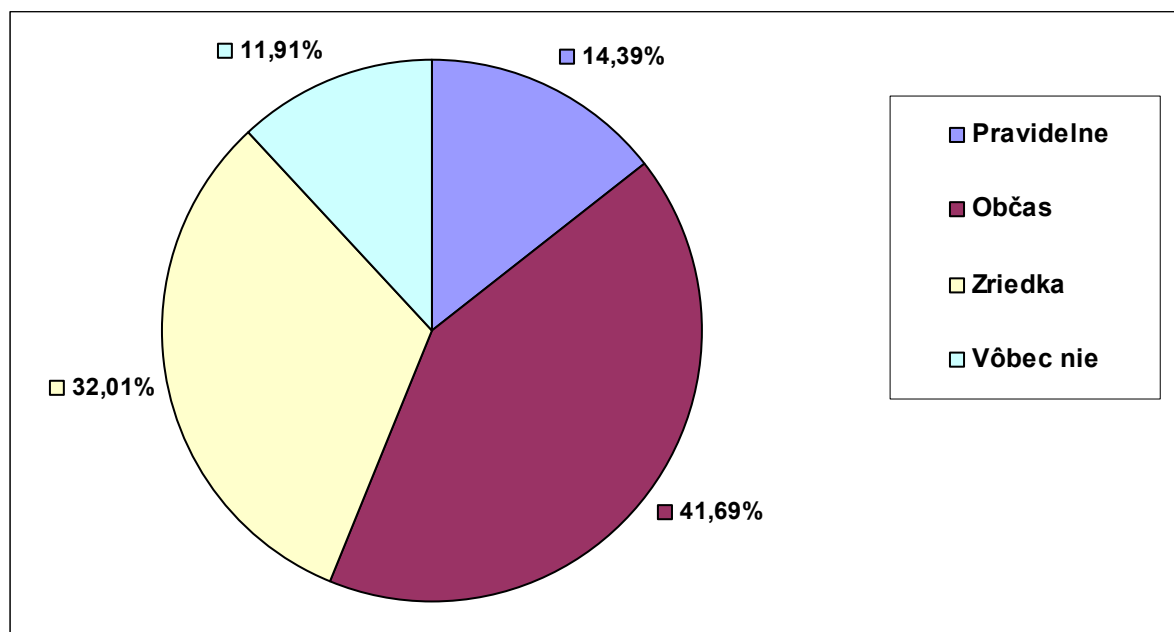

Zapojenie externých odborníkov do vzdelávacieho procesu

Obohatením vyučovacieho procesu je nesporne aj zapájanie externých odborníkov z praxe do vyučovania, napr. formou prednášok, seminárov a pod. Využitie odborného potenciálu a skúseností bývalých študentov, ktorí sa uplatnili v odbore štúdia, tiež môže predstavovať jednu z foriem spolupráce vysokých škôl s absolventami. Mnohí z bývalých absolventov vysokých škôl pôsobia ako vedeckí, resp. pedagogickí pracovníci v rámci výskumných inštitúcií na Slovensku, ale aj v zahraničí, prípadne sú významnými odborníkmi z praxe. Vysoké školy by sa mali snažiť čo najviac využívať potenciál svojich bývalých študentov.

V tejto súvislosti len 14,39 % respondentov uviedlo, že externí odborníci z praxe sa na výučbe podieľali pravidelne, a ďalších 41,69 % odpovedalo „občas“. Až 43,92 % respondentov však uviedlo, že externisti z praxe boli zapájaní do výučby len zriedka (32,01 %) alebo vôbec (11,91 %)

Graf č. 16: Podieľali sa na výučbe aj externí odborníci z praxe?

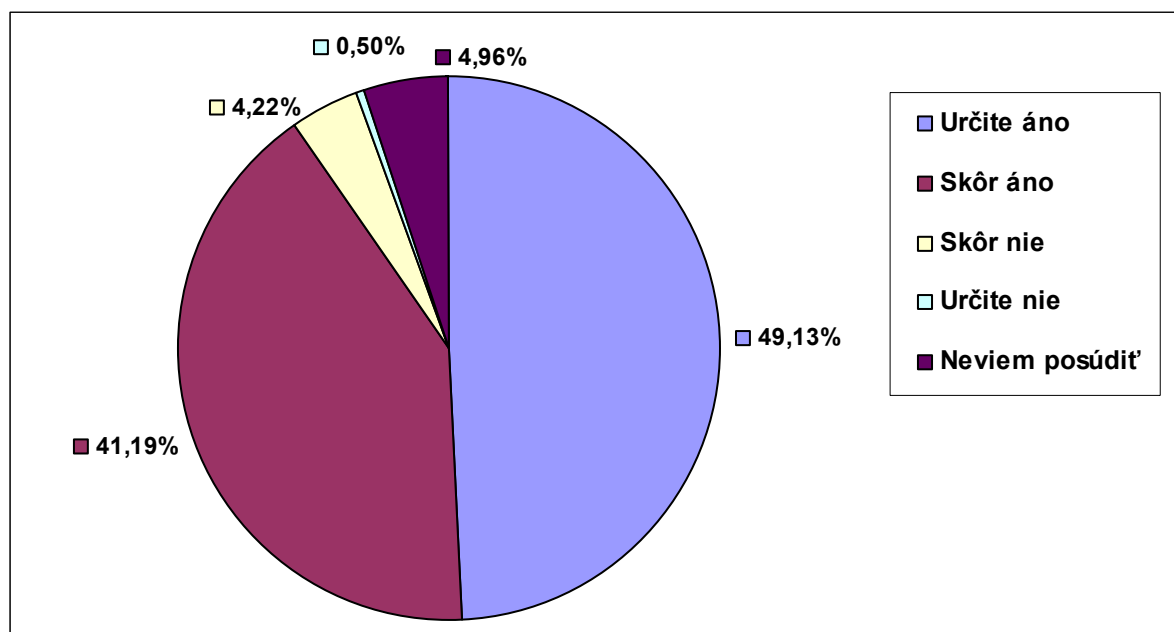

Absolventi vysokých škôl môžu byť prizývaní ako prednášajúci alebo odborní garanti v rámci podujatí, napr. konferencií, sympózií, seminárov, kurzov a pod., organizovaných vysokou školou. Odborníci z praxe môžu na druhej strane

významným spôsobom obohatiť pedagogický proces. V nasledujúcich otázkach sme preto zisťovali, či sa na výučbe zúčastňovali aj externí odborníci z praxe a v akej miere, ako aj potenciálny záujem respondentov zapojiť sa do vyučovacieho procesu na vysokej škole, ktorú absolvovali.

O prínose zapojenia externistov do pedagogického procesu sú presvedčení aj respondenti. Až 90,13 % opýtaných vyslovilo názor, že vzdelanie by určite obohatilo alebo skôr obohatilo, keby sa externí odborníci z praxe zapájali do výučby vo väčšej miere ako doposiaľ. Len 4,72 % opýtaných odpovedalo „skôr nie“ alebo „určite nie“. Takmer 5 % respondentov sa k problému nevedelo vyjadriť. Absolútna väčšina absolventov je presvedčená, že väčšie zapojenie externistov z praxe do vyučovacieho procesu by mohlo výučbu skvalitniť.

Graf č. 17: Myslíte si, že by vzdelávanie obohatilo, keby sa na výučbe podieľali vo väčšej miere ako doteraz aj externí odborníci z praxe?

V tejto súvislosti sme sa respondentov pýtali, či by mali sami záujem zapojiť sa do pedagogického procesu, napr. formou prednášok na témy z praxe a pod. Na uvedenú otázku až polovica respondentov odpovedala kladne, čo je veľmi dobrým predpokladom pre budúcu spoluprácu medzi vysokou školou a absolventami.

Tabuľka č. 7: Mali by ste záujem zapojiť sa do výučby na vysokej škole, kde ste študovali (prednášky na témy z praxe a pod.)?

Áno	201	49,88%
Nie	202	50,12%
Spolu	403	100 %

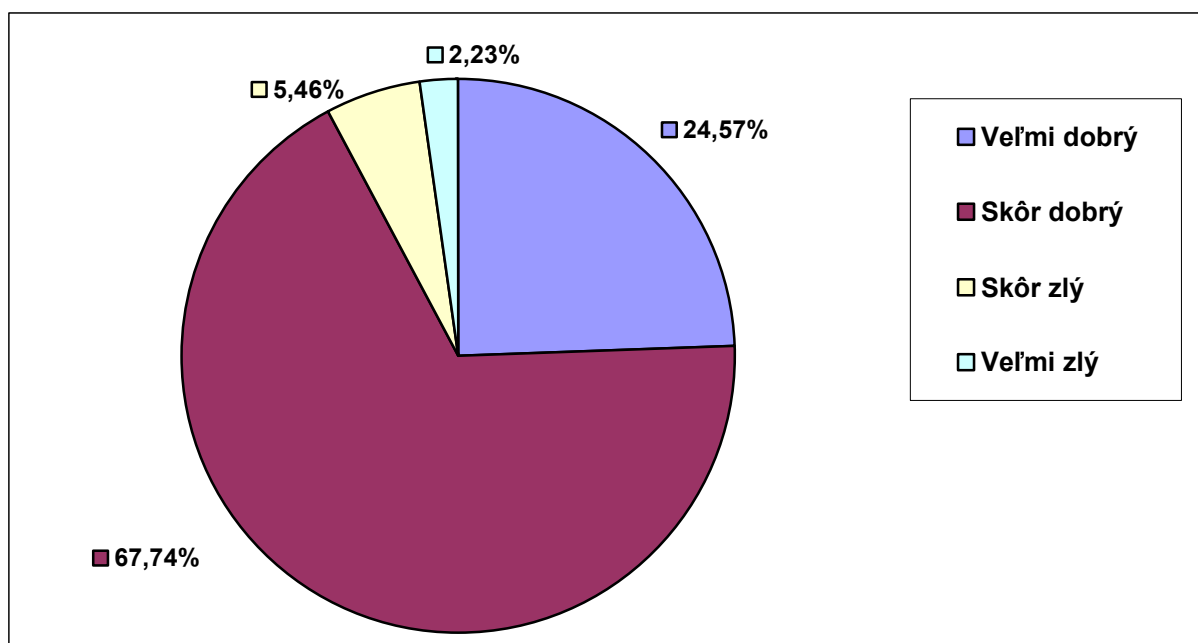
V zahraničí je bežné, že kluby absolventov sprostredkujú spoluprácu vysokej školy s bývalými študentami pri zapájaní absolventov do vzdelávacieho procesu. Ako ukázali výsledky prieskumu, na Slovensku máme v tomto smere ešte stále rezervy.

Prístup vysokej školy k študentom

V nasledujúcich otázkach sme sa sústredili na prístup zo strany vysokej školy k študentom z pohľadu absolventov.

Prístup pedagógov počas štúdia hodnotilo 24,57 % opýtaných ako veľmi dobrý a 67,74 % ako skôr dobrý. Len 5,46 % respondentov ho označilo za skôr zlý a 2,23 % za veľmi zlý. Tento výsledok možno považovať za veľmi pozitívny.

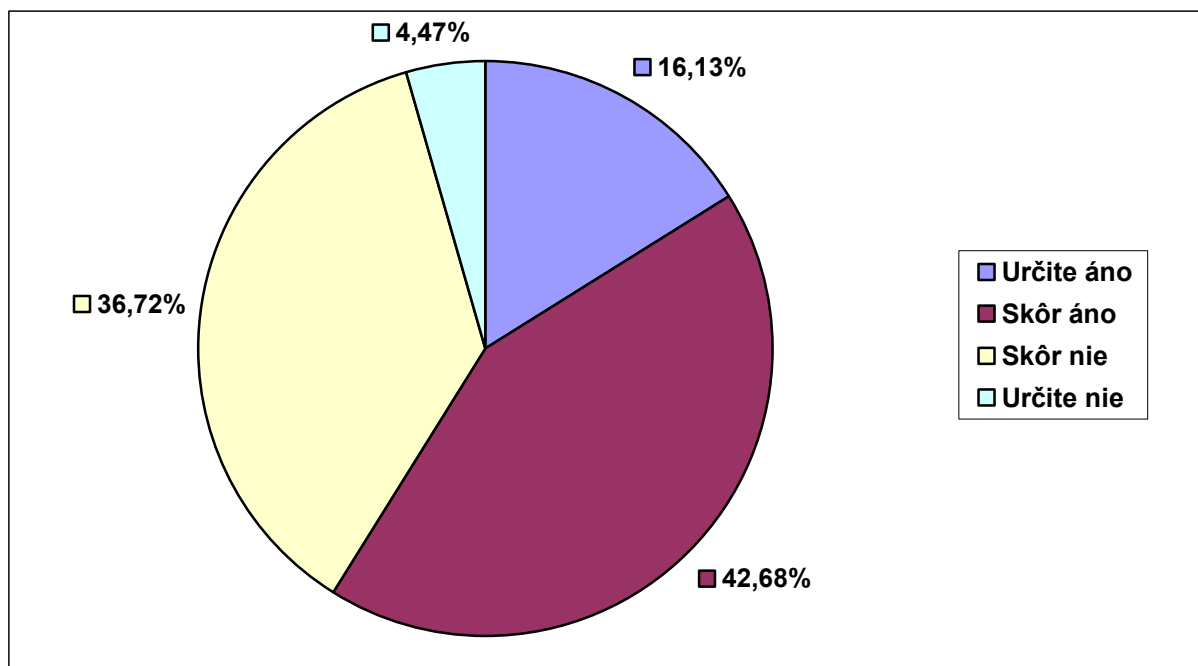
Graf č. 18: Ako by ste zhodnotili prístup pedagógov k študentom počas Vášho štúdia?

O niečo menej uspokojivý výsledok sme zaznamenali v prípade nasledujúcej otázky, v ktorej sa mali respondenti vyjadriť, či mali študenti počas ich štúdia vytvorený dostatočný priestor na prejavenie vlastnej iniciatívy. Len 16,13 % respondentov odpovedalo „určite áno“ a 42,68 % odpovedalo „skôr áno“. Až 36,72% opýtaných označilo odpoveď „skôr nie“ a 4,47 % „určite nie“.

Na základe odpovedí respondentov môžeme konštatovať, že respondenti vidia značné rezervy v tejto oblasti.

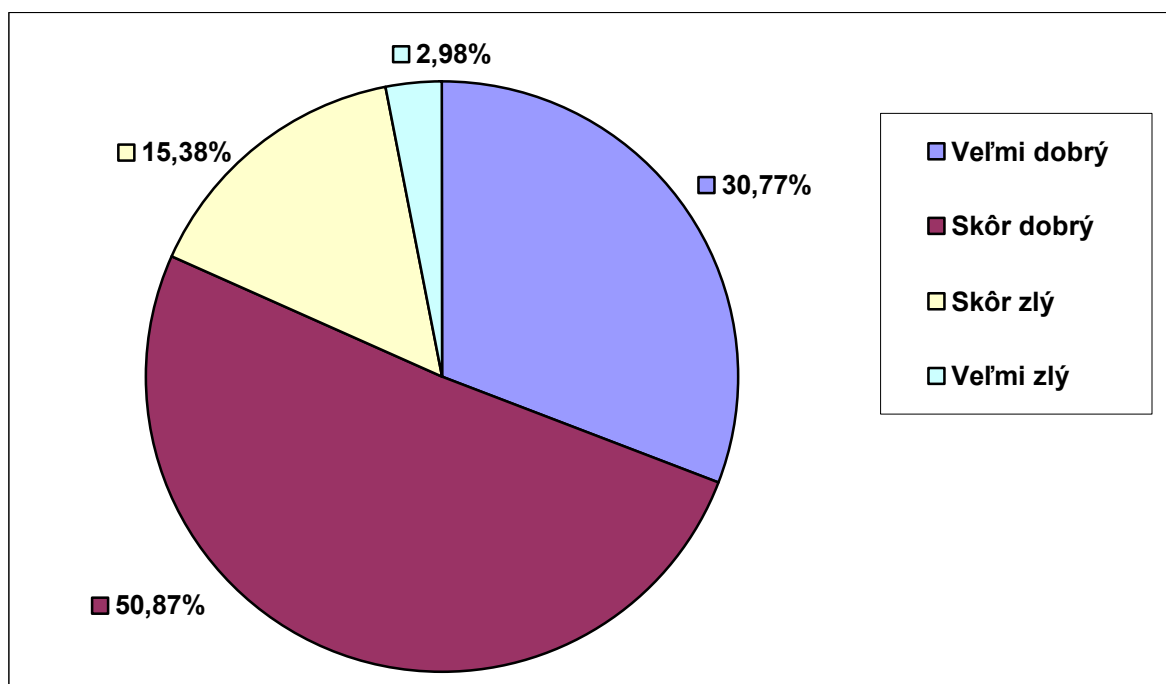
Graf č. 19: Mali študenti dostatočný priestor na prejavenie vlastnej iniciatívy?

Okrem pedagógov prichádzajú študenti do styku najčastejšie so zamestnancami študijného oddelenia. Prístup týchto zamestnancov v značnej miere ovplyvňuje vzťah študenta a vysokej školy a rovnako sa prenáša aj do vzťahu školy s absolventom.

Výsledky v tomto smere možno považovať za pozitívnejšie ako sme predpokladali. 30,77 % hodnotí prístup zamestnancov študijného oddelenia ako veľmi dobrý a ďalších 50,87 ho považuje za skôr dobrý. Len 18,36 % ho označilo za skôr zlý alebo veľmi zlý.

Graf č. 20: Ako by ste zhodnotili prístup zamestnancov študijného oddelenia k študentom počas Vášho štúdia?

Súčasná situácia v oblasti komunikácie a spolupráce medzi absolventom a vysokou školou

Pre vznik a efektívne fungovanie alumni klubov má kľúčový význam úroveň komunikácie a spolupráce medzi vysokou školou a absolventom.

Nevyhnutným predpokladom akejkoľvek spolupráce je záujem zo strany absolventa o dianie na vysokej škole, ktorú vyštudoval. V tejto súvislosti mali respondenti odpovedať na otázku, či sa zaujímajú o súčasné dianie na škole, ktorú vyštudovali.

Iba 51,12 % respondentov odpovedalo, že sa o dianie na vysokej škole v súčasnosti zaujímajú. Až 48,88 % na uvedenú otázku odpovedalo záporne. Takýto záujem zo strany absolventov možno hodnotiť ako nízky. Uvedenú skutočnosť možno do značnej miery pripísať vysokým školám, ktoré v nedostatočnej miere vedú študentov k pocitu hrdosti na vysokú školu a záujmu o život školy. Z tohto dôvodu je potrebné začať pracovať so študentov v tomto smere už počas štúdia.

Tabuľka č. 8: Zaujímate sa o dianie na škole, ktorú ste absolvovali?

Áno	206	51,12%
Nie	197	48,88%
SPOLU	403	100 %

V ďalšej otázke mali respondenti odpovedať, či niekedy po skončení komunikovali s vysokou školou, ktorú absolvovali. Počet respondentov, ktorí odpovedali kladne, je ešte nižší ako v predchádzajúcej položke. Len 47,64 % respondentov sa vyjadrilo, že komunikujú alebo komunikovali s vysokou školou v období po skončení štúdia. Zvyšných 52,36 % odpovedalo záporne.

Tabuľka č. 9: Komunikujete alebo komunikovali ste s vysokou školou, na ktorej ste študovali, aj po skončení štúdia?

Áno	192	47,64%
Nie	211	52,36%
SPOLU	403	100 %

V ďalšej časti sme zisťovali záujem vysokých škôl o získavanie spätnej väzby od absolventov. Odpoveď respondentov na túto otázku je obrazom záujmu vysokých škôl o svojich absolventov. Spätná väzba môže vo významnej miere prispievať k skvalitneniu vzdelávacieho procesu a jeho prispôbovanie potrebám trhu práce.

Jedným z dôležitých dôvodov zakladania absolventských spolkov je predovšetkým spätná väzba pre vysokú školu. Absolventi, ktorí skončili svoje štúdium, sú bezprostredne konfrontovaní s potrebami praxe.

Vysoké školy by sa mali snažiť zmapovať uplatnenie svojich absolventov vo vzťahu k poskytovanému vzdelaniu. Dnes je prakticky veľmi ťažké posúdiť do akej miery v konkrétnych prípadoch zodpovedajú získané vedomosti požiadavkám praxe. Podobne nevieme, aký podiel absolventov vysokých škôl nájde v konečnom dôsledku uplatnenie v odbore svojho štúdia.

Pozitívna, resp. negatívna spätná väzba umožňuje reguláciu vzdelávacieho procesu a prispôbovanie jednotlivých parametrov výučby. Zameranie výučby je na druhej strane možné prispôbiť aktuálnym potrebám trhu práce. Podobne môžu vysoké školy orientovať svoje vedecoko-výskumné aktivity.

Iba 19,11 % respondentov uviedlo, že vysoká škola po skončení štúdia zisťovala spokojnosť absolventov so získaným vzdelaním (napr. formou ankety, dotazníka a pod.). Naopak, až 80,89 % opýtaných odpovedalo na túto otázku záporne.

Tabuľka č. 10: Zisťovala niekedy vysoká škola, kde ste študovali, po skončení štúdia spokojnosť absolventov so získaným vzdelaním?

Áno	77	19,11%
Nie	326	80,89%
SPOLU	403	100 %

Uvedený výsledok odráža mimoriadne negatívny stav, ktorý svedčí o minimálnom záujme vysokých škôl o získavanie spätnej väzby od svojich absolventov. Vysoké školy dodnes zjavne nepochopili, že poskytujú služby v oblasti vzdelávania, ktoré by

mali dosahovať primeranú kvalitu. To však nie je možné dosiahnuť bez efektívnych nástrojov získavania spätnej väzby.

Ak vysoké školy nezačnú prejavovať skutočný záujem o svojich absolventov, ak s nimi nezačnú aktívne komunikovať, nie možné hovoriť o akejkoľvek spolupráci v rámci absolventských klubov.

Ďalšou významnou zložkou spolupráce absolventov a vysokých škôl je poskytovanie poradenstva v oblasti kariéry. Zisťovali sme preto, či vysoké školy takéto služby svojim absolventom ponúkajú. Iba tretina absolventov má vedomosti o tom, že by školy poskytovali poradenstvo alebo iné služby v oblasti kariéry alebo trhu práce (tabuľka č. 11).

Tento výsledok rovnako odráža nedostatočnú úroveň komunikácie. Vysoké školy by mali v spolupráci s bývalými študentami, ktorí sa úspešne uplatnili na trhu práce, pomáhať vytvárať priestor svojim študentom a čerstvým absolventom v rámci tzv. networkingu (budovania sociálnych sietí).

Tieto nedostatky súvisia s tým, že iba malá časť fakúlt, resp. vysokých škôl má vytvorené centrá pre komunikáciu s absolventami, alebo má na tento účel aspoň vyčlenených osobitných pracovníkov.

Tabuľka č. 11: Poskytuje vysoká škola, na ktorej ste študovali, svojim absolventom poradenstvo alebo iné služby v oblasti kariéry a trhu práce?

Áno	127	31,51%
Nie	276	68,49%
SPOLU	403	100 %

V nasledujúcej otázke sme zisťovali potenciálny záujem absolventov vysokých škôl dostávať pravidelné informácie o činnosti vysokej školy, na ktorej študovali napr. e-mailom. Až 58,56 % respondentov prejavilo o takéto informácie záujem. Opačne sa vyjadrilo 41,44 % opýtaných, čo možno pokladať za pomerne vysoké číslo. Takýto výsledok korešponduje s údajmi zistenými v rámci predchádzajúcich položiek.

Tabuľka č. 12: Mali by ste záujem dostávať pravidelné informácie o činnosti vysokej školy, kde ste študovali?

Áno	236	58,56%
Nie	167	41,44%
SOLU	403	100 %

Kluby absolventov

V poslednej časti prieskumu sme sa zamerali na úroveň vedomostí absolventov o absolventských kluboch a o činnosti, ktorú vykonávajú.

Viacere vysoké školy v súčasnosti vytvárajú rôzne platformy zamerané na udržiavanie kontaktu so svojimi bývalými študentami. Vo väčšine prípadov sa na pôde fakúlt (univerzít) vytvárajú absolventské kluby (alumni kluby), ktoré majú najčastejšie právnu formu občianskeho združenia.

Cieľom týchto združení je sprostredkovať spoluprácu fakulty (univerzity) s bývalými absolventami a kontakt medzi absolventami navzájom. Členom absolventských klubov môžu byť spravidla fyzické aj právnické osoby, v niektorých prípadoch je podmienkou členstva absolvovanie príslušnej vysokej školy. Výhodou týchto občianskych združení je, že môžu byť poberateľmi 2 percent dane z príjmov.

Celkovo však možno hodnotiť internetovú prezentáciu jednotlivých absolventských spolkov a klubov ako nedostatočnú, vysoké školy nevyužívajú adekvátne svoj potenciál. Spolupráca s absolventami sa javí ako málo systematická, chýba koncepčný prístup zo strany vysokých škôl.

Potvrdil sa úvodný predpoklad, z ktorého sme vychádzali, že väčšina absolventov nemá absolútne žiadne vedomosti o existencii klubov absolventov. Iba 16,38 % opýtaných už niekedy počuli o existencii klubov absolventov (tabuľka č. 13) a len 7,94 % respondentov má vedomosť o tom, že na ich fakulte takýto klub existuje (tabuľka č. 14). Len 3,47 % opýtaných uviedlo, že vedia, akú činnosť klub absolventov na ich fakulte vykonáva (tabuľka č. 16). 2,48 % respondentov uviedlo, že sú členmi klubu absolventov (tabuľka č. 15)).

Tabuľka č. 13: Počuli ste už o existencii absolventských klubov (alumni klubov)?

Áno	66	16,38%
Nie	337	83,62%
SPOLU	403	100 %

Tabuľka č. 14: Funguje na Vašej fakulte klub absolventov?

Áno	32	7,94%
Nie	24	5,96%
Neviem	347	86,10%
SPOLU	403	100 %

Tabuľka č. 15: Ste členom klubu absolventov vysokej školy?

Áno	10	2,48%
Nie	393	97,52%
SPOLU	403	100 %

Tabuľka č. 16: Viete akú činnosť vyvíja klub absolventov na Vašej fakulte?

Áno	14	3,47%
Nie	199	49,38%
Klub absolventov neexistuje/neviem o jeho existencii	190	47,15%
SPOLU	403	100 %

Uvedené údaje jasne dokumentujú, že povedomie o absolventských kluboch je aj medzi samotnými absolventami mimoriadne nízke. Napriek tomu, že v zahraničí majú tieto kluby dlhoročnú tradíciu, na Slovensku vie o ich existencii málokto. Aktivita vysokých škôl, z ktorých mnohé urobili kroky smerom k vytvoreniu absolventských klubov, je v tomto smere nedostatočná. Ako ukazujú údaje uvedené v tabuľke č. 17, iba 3,47 % absolventov uviedlo, že boli oslovení s ponukou členstva v klube absolventov.

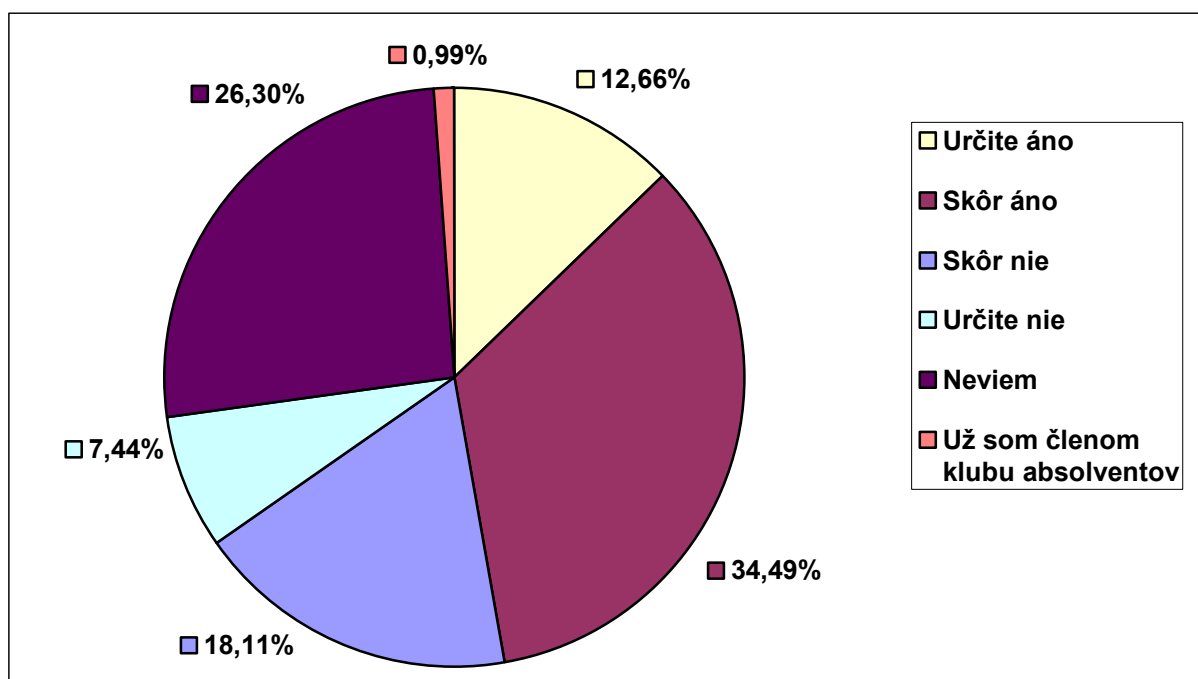
Tabuľka č. 17: Oslovila Vás vysoká škola alebo niekto iný s ponukou členstva v klube absolventov?

Áno	16	3,47%
Nie	387	96,03%
SPOLU	403	100 %

So zreteľom na predchádzajúce výsledky nemôže byť prekvapujúce, že až 26,3 % respondentov sa nevedelo vyjadriť, či by mali záujem o členstvo v klube absolventov. Len 7,44 % respondentov uviedlo, že určite nemajú záujem o členstvo v takomto spolku. Odpoveď „určite áno“ alebo „skôr áno“ aj napriek minimálnym vedomostiam o absolventských kluboch a o činnosti, ktorú vykonávajú, uviedla takmer polovica opýtaných (47,15 %).

Na základe uvedených údajov môžeme predpokladať, že na Slovensku existuje pomerne slušný potenciál pre rozvoj absolventských klubov, ktorý vysoké školy doposiaľ nevyužívajú. Hlavným cieľom v tejto oblasti by preto mali byť aktivity zamerané na zvýšenie informovanosti verejnosti a najmä absolventov vysokých škôl o absolventských kluboch, ich činnosti a výhodách, ktoré sa s členstvom v takomto klube spájajú.

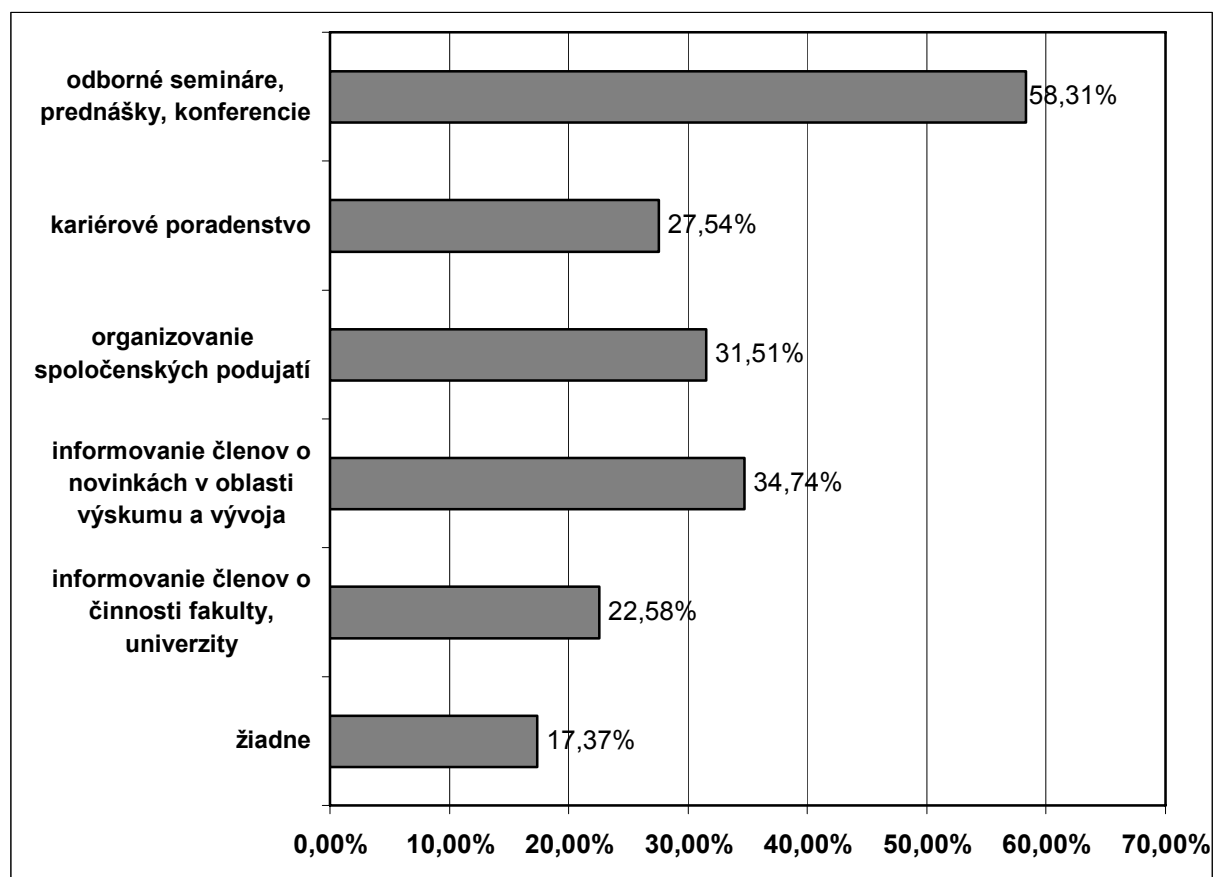
Graf č. 21: Máte záujem o členstvo v existujúcom klube absolventov, resp. mali by ste záujem, keby takýto klub existoval?

V nasledujúcich otázkach sme sa zmerali na konkrétne služby alumni klubov, o ktoré by mohli mať absolventi vysokých škôl záujem.

Graf č. 22 ilustruje, o ktoré činnosti absolventských klubov by bol zo strany absolventov vysokých škôl záujem. Najviac respondentov by malo záujem o odborné podujatia (semináre, prednášky, konferencie) a informácie o novinkách z oblasti vedy a výskumu. Až tretina respondentov uviedla organizovanie spoločenských podujatí.

Graf č. 22: Činnosti absolventských klubov, o ktoré by mali absolventi vysokých škôl najväčší záujem

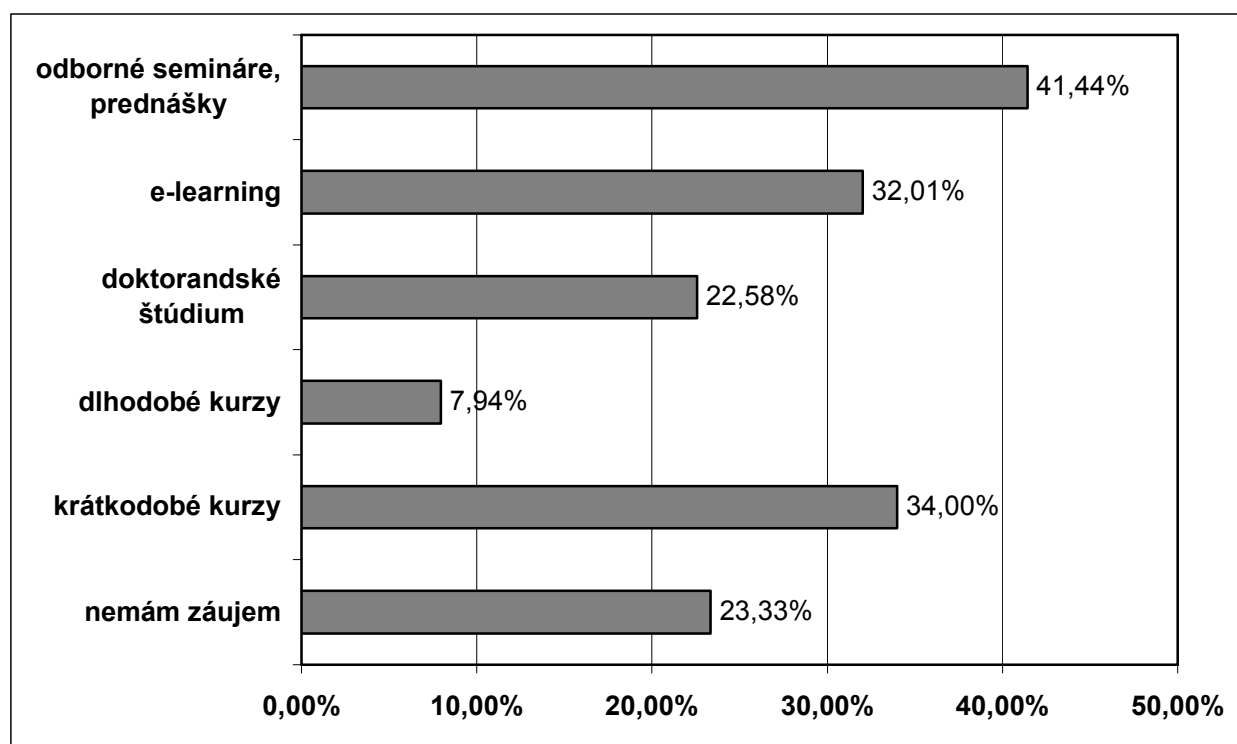

Vzhľadom na to, že najväčší záujem zo strany respondentov bol najmä o vzdelávacie podujatia, uvádzame ďalej odpoveď na otázku, o ktorú z foriem ďalšieho vzdelávania uskutočňovaných vysokou školou by mali záujem. V tejto otázke mohli respondenti uviesť viaceré odpovede. Zo strany absolventov prevažuje záujem o krátkodobé vzdelávacie podujatie (odborné semináre, prednášky, krátkodobé kurzy) a e-learning. Len 23,33 % opýtaných uviedlo, že nemajú záujem o žiadnu z foriem ďalšieho vzdelávania.

Celoživotné vzdelávanie absolventov a vzdelávacie aktivity spojené s týmto cieľom môžu predstavovať významnú náplň činnosti absolventských klubov, ako aj zdroj príjmov vysokej školy. Ako ukazujú výsledky prieskumu, priestor v tejto oblasti jednoznačne existuje a je len na vysokých školách, akým spôsobom ho dokážu využiť.

Neustály kontakt absolventov s univerzitným prostredím umožňuje prehĺbovať odbornú úroveň členov absolventských združení. Vysoká škola môže vytvárať vhodný priestor na získavanie najnovších poznatkov z oblasti vedy a výskumu prostredníctvom organizovania odborných seminárov, konferencií a pod., v rámci ktorých je možné konfrontovať aktuálne informácie s praktickými skúsenosťami.

Graf č. 21: Záujem absolventov o jednotlivé formy ďalšieho vzdelávania?

Závery a odporúčania

Slovenské vysoké školstvo prechádza v posledných rokoch zásadnými zmenami. V rámci Európskeho vzdelávacieho priestoru dochádza postupne k zjednocovaniu vzdelávacích systémov tak, aby vzdelanie poskytované vysokými školami bolo kompatibilné so vzdelaním získaným v inom štáte Bolonskej deklarácie. Potreba neustáleho zvyšovania kvality v záujme napĺňania Lisabonskej stratégie naráža v našich podmienkach na nedostatok verejných zdrojov.

V nových podmienkach je slovenské vysoké školstvo nútené hľadať nové cesty smerujúce k napĺňaniu svojho základného poslania, ktorým je vzdelávanie, veda a výskum, a zároveň sa musia snažiť o neustály rozvoj.

V oblasti spolupráce a komunikácie medzi vysokými školami a študentami a absolventami môžeme pozorovať výrazné rezervy. Vzťah vysokých škôl k študentom je jedným z problémov slovenského školstva, ktorému treba venovať náležitú pozornosť.

Z hľadiska vytvárania klubov absolventov na slovenských vysokých školách má zásadný význam hodnotenie vzťahu a celkovej úrovne spolupráce vysokých škôl s absolventami. Doposiaľ neboli publikované relevantné prieskumy, ktoré by v minulosti mapovali spokojnosť absolventov vysokých škôl s poskytnutým vzdelaním. Preto výsledky prieskumu nie je možné porovnávať s predchádzajúcimi štúdiami v tejto oblasti.

Postoje respondentov týkajúce sa celkovej spokojnosti so vzdelaním, ktoré im poskytla vysoká škola, naznačuje nepriaznivý trend v oblasti vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. Spokojnosť absolventov má v posledných rokoch klesajúcu tendenciu. Rovnako aj lojalita absolventov voči vysokej škole, na ktorej študovali, dosiahla v prieskume pomerne nízke hodnoty. Situáciou by sa mali začať čím skôr zaoberať jednak predstavitelia samotných vysokých škôl, ktorým by malo záležať na kvalite poskytovaného vzdelávania a na spokojnosti svojich absolventov, ale aj predstavitelia rezortu školstva a vlády na celoštátnej úrovni. V opačnom

prípade možno predpokladať ďalší pokles spokojnosti študentov a absolventov s poskytovaným vysokoškolským vzdelaním.

Odpovede respondentov tiež poukazujú na skutočnosť, že vedomosti získané počas štúdia na vysokej škole považuje väčšina opýtaných za iba čiastočne využiteľné v praxi. Až takmer 60 % opýtaných subjektívne vníma potrebu väčšej orientácie výučby na prax.

Získavanie spätnej väzby od absolventov zo strany vysokých škôl sa uskutočňuje v absolútne nedostatočnej miere, čo sa rovnako podpisuje na nedostatočnom prepojení vzdelávacieho procesu na vysokých školách s reálnymi potrebami trhu práce.

Napriek uvedeným skutočnostiam viac respondentov deklarovalo, že má veľmi pozitívny alebo skôr pozitívny vzťah k svojej škole aj po skončení štúdia. Uvedené čísla sú pomerne vysoké aj napriek pasivite vysokých škôl pokiaľ ide o komunikáciu s absolventami. Táto skutočnosť tak zakladá pozitívny predpoklad pre potenciálnu spoluprácu absolventov v rámci absolventských klubov.

Výsledky prieskumu ukazujú, že vysoké školy dnes absolútne nevyužívajú potenciál, ktorý predstavuje spolupráca s absolventami. Prieskum ukázal rezervy najmä v oblasti základnej komunikácie s absolventami, či spolupráce s externými odborníkmi s praxe v rámci pedagogického procesu.

Na druhej strane pokiaľ ide o absolventov vysokých škôl, u väčšiny sa preukázal potenciálny záujem o spoluprácu so školou. Najmä pokiaľ ide realizáciu vzdelávacích aktivít, existuje tu veľký priestor na organizovanie vzdelávacích podujatí v rámci programov celoživotného vzdelávania. Tieto aktivity môžu predstavovať pre vysoké školy ďalší zdroj príjmov.

Napriek tomu, že viaceré vysoké školy majú založené rôzne absolventské kluby a spolky, informovanosť absolventov o ich existencii a činnosti je takmer nulová. V tomto smere by mali vysoké školy podniknúť aktivity smerujúce k propagácii týchto združení navonok.

Celkovo však možno hodnotiť prezentáciu jednotlivých absolventských spolkov a klubov ako nedostatočnú, vysoké školy nevyužívajú adekvátne svoj potenciál. Spolupráca s absolventami sa javí ako málo systematická, chýba koncepčný prístup zo strany vysokých škôl.

Napriek minimálnej informovanosti absolventov existuje celkom dobrý potenciál pre rozvíjanie činnosti absolventských klubov. Takmer polovica respondentov v prieskume prejavila záujem o členstvo v klube. Približne rovnaký podiel opýtaných by bolo ochotných zapojiť sa aj do pedagogického procesu ako odborníci z praxe a viac ako päťdesiat percentný je aj záujem o vzdelávacie aktivity. Uvedené údaje potvrdzujú význam budovania spolupráce s absolventami práve na báze fungovania absolventských klubov pri fakultách vysokých škôl.

V tomto smere je nevyhnutné, aby sa zmenil prístup vysokých škôl. Univerzity a fakulty by mali mať spracovanú stratégiu komunikácie so svojimi bývalými absolventami. Spolupráca s bývalými študentami by mala byť stálou aktivitou, ktorej by mali školy venovať náležitú pozornosť.

Komunikácia a manažment práce s absolventami vysokých škôl by nemali byť sporadickou aktivitou, ale mali by byť vysokou školou usmeňované a riadené. Spolupráca s bývalými študentami by mala byť systematická a dobre organizovaná.

Vysoké školy by mali vytvárať centrá pre komunikáciu s absolventami, ktoré by sa intenzívne venovali vyhľadávaniu a oslovovaniu bývalých študentov, nadväzovaniu a prehĺbovaniu spolupráce s nimi. Úlohou centier by bola koordinácia a zastrešovanie všetkých aktivít súvisiacich s absolventami.

Univerzity (fakulty) by sa mali snažiť udržiavať permanentný kontakt s absolventami. Po skončení štúdia by ich mali aktívne vyhľadávať, oslovovať a pripravovať projekty pre možnú spoluprácu s bývalými študentami školy.

Centrá zamerané na koordináciu spolupráce s bývalými študentami by mali iniciovať vznik inštitucionalizovanej formy združení absolventov školy, napríklad občianske združenia, založené na spolupatričnosti, osobných a iných emocionálnych väzbách

vyplývajúcich príslušnosti k určitej sociálnej skupine (t.j. skupine absolventov vysokej školy). Združenia vytvárajú platformu pre pravidelnú komunikáciu, spoluprácu a výmenu informácií.

Do budúcnosti by sa mali vysoké školy sústrediť aj na získavanie spätnej väzby, najmä prostredníctvom dotazníkových prieskumov. Prieskumy podobného zamerania by sa mali uskutočniť na úrovni jednotlivých vysokých škôl tak, aby bolo možné odstraňovať konkrétne nedostatky v rámci výučby na konkrétnych fakultách.

Vzhľadom na absenciu údajov v tejto oblasti by bolo užitočné realizovať detailné prieskumy zamerané na jednotlivé oblasti, ktoré boli čiastkovo skúmané v rámci tohto prieskumu.